

IO4 - 1995

Jaarverslag KEUNSTWURK

1 januari 1995 - 31 december 1995

keunstwurk

INHOUDSOPGAVE

Boekmansichting - Bibliotheek
Herengracht 415
1017 BP Amsterdam
Tel. 6243739

Blz 1

I.	INLEIDING	2
II.	ALGEMENE INFORMATIE	3
III.	WAT WIL KEUNSTWURK	3
IV.	KEUNSTWURK: TWEE HOOFDTAKEN, VIER SECTOREN	4
V.	ACTIVITEITEN PER SECTOR	5
	- Podiumkunsten	5
	- Beeldende kunst, vormgeving & architectuur	9
	- Amateurkunst	
	. muziek	16
	. dans	22
	. toneel	27
	. jeugdtheaterschool	30
	- Kunstzinnige vorming in het basisonderwijs (beeldend, dans, drama, muziek, taal)	31
	. deskundigheidsbevordering	31
	. materiaalontwikkeling	37
	. evenementen/festivals	38
	. advisering	39
VI.	COMMERCIALISERING	40
VII.	VERHUUR APPARATUUR	40
VIII.	ORGANISATIE VAN KEUNSTWURK	41
	- Bestuur (samenstelling en werkzaamheden)	41
	- Medezeggenschap	41
	- Personeel (samenstelling)	42
	- Samenwerking	43
IX.	FINANCIEN	44
X.	CONCLUSIES	44

I. INLEIDING

Keunswurk heeft in 1995 het roerige verleden van de reorganisatie volledig achter zich gelaten en richt zich op de toekomst.

In dit jaar is het eerste 4 jaren beleidsplan voor de periode 1996-2000 gereed gekomen, waarin wordt aangegeven wat er de komende jaren van Keunswurk te verwachten valt.

De naambekendheid van Keunswurk groeit en door het brede scala van activiteiten voor diverse doelgroepen verovert Keunswurk langzaam maar zeker een vaste en onmisbare plaats in het Friese culturele leven.

We zijn er trots op dat deze 'operatie' op zo'n korte termijn heeft plaatsgevonden.

De grote variatie aan activiteiten zoals die in dit jaarverslag zijn beschreven geven aan dat iedereen in 1995 hard heeft gewerkt aan de realisatie van de doelstellingen.

Wij hebben er alle vertrouwen in dat de organisatie er via de beleidsuitgangspunten, beschreven in het beleidsplan 1996-2000, in zal slagen met veel vaart en ambitie waar te maken wat de provincie als belangrijkste subsidieverlener van ons verwacht:

"Keunswurk is de spin in het web van het Friese culturele leven op het gebied van de kunsten."

Bestuur Keunswurk,

R. Vogelzang, waarnemend voorzitter

Mr. R.W. de Casseres, secretaris

II. ALGEMENE INFORMATIE

Kunst is belangrijk voor Friesland. Een aantrekkelijk cultureel klimaat en een goede culturele infrastructuur zijn onontbeerlijk voor leef- en werkklimaat. Het is dan ook belangrijk dat zoveel mogelijk mensen met kunst in aanraking komen en/of zelf actief bezig zijn met één of meer vormen van kunst.

Er zijn in Friesland heel wat organisaties en instellingen actief op het terrein van de kunsten: musea, galeries, theaters en concertzalen, kleine culturele centra, instituten voor kunstzinnige vorming, de Stichting Beeldende Kunst (Kunstuitleen), koepelorganisaties voor amateurkunst, noem maar op. Sommige worden door de rijksoverheid gesubsidieerd, sommige door de provincie, andere door de gemeente, weer andere door verschillende overheden tegelijk en sommige worden helemaal niet gesubsidieerd. Alle organisaties en instellingen leveren op hun eigen wijze hun bijdrage aan het culturele klimaat in Friesland.

Keunswurk is de instelling die vanuit een centrale positie goed op de hoogte is van wat er zich allemaal in Friesland afspeelt en van daaruit waar mogelijk initiatieven neemt, activiteiten op elkaar afstemt, activiteiten en mensen coördineert, verbanden legt en tot samenwerking stimuleert.

De subsidie van de provincie Friesland is de voornaamste inkomstenbron van Keunswurk. Dus werkt Keunswurk voornamelijk binnen Friesland. Er komt geen rijks geld naar Keunswurk en de provincie krijgt voor het werk van Keunswurk ook geen geld van de rijksoverheid, dus is Keunswurk terecht een zaak van en voor de provincie.

Het nu al veelbesproken Kunstenplan 1997-2000 van de rijksoverheid, dat in het voorjaar van 1996 bekend zal worden gemaakt, heeft in directe zin weinig met het werkterrein van Keunswurk te maken. Als het Kunstenplan belangrijke ontwikkelingen voorspiegelt op de terreinen Kunsteducatie en spreiding van kunst, dan zal Keunswurk die nauwlettend in de gaten houden en er binnen de geest en grenzen van het beleidsplan snel en concreet op inspelen. Als er bijvoorbeeld in de nabije toekomst landelijk geld beschikbaar komt voor (pilot)projecten op de werkterreinen van Keunswurk, bijvoorbeeld kunsteducatie, dan zal Keunswurk niet schromen daar als haantje-de-voorst bij te zijn, al dan niet samen met het LOKV, het landelijk instituut voor kunsteducatie of met de Noordelijke provinciale collega's.

Met die collega's is immers toch al een goede samenwerking tot stand gekomen. Elke twee maanden is er directie-overleg en er is frequent contact tussen de consultants podiumkunsten, beeldende kunst en amateurkunst. Gegevens worden uitgewisseld en projecten samen opgezet en uitgevoerd. Dat laatste is door reorganisatieperikelen in Drenthe onlangs wat in de versukkeling geraakt, maar de komende jaren zal daar weer hard aan worden getrokken!

III. WAT WIL KEUNSWURK

Keunswurk wil zoveel mogelijk mensen direct in aanraking brengen met kunstprodukten in de breedste zin van het woord: theater- en dansvoorstellingen, concerten, tentoonstellingen en wat dies meer zij. En dan gaat het om beroepsmatige én door amateurs gemaakte kunst.

Keunswurk wil de kwaliteit van de amateuristische kunstbeoefening verhogen.

Keunswurk wil een belangrijke bijdrage leveren aan de invoering van kunstzinnige vorming in het basis- en speciaal onderwijs.

IV. KEUNSTWURK: TWEЕ HOOFTAKEN, VIER SECTOREN

Om bovengenoemde doelen en uitgangspunten te kunnen realiseren, onderscheidt Keunstwurk in zijn werk twee hoofdtaken, die elk weer in twee sectoren uiteenvallen.

De hoofdtaken zijn:

- a. kunstbemiddeling
- b. kunsteducatie

De sectoren zijn:

Bij a. Kunstbemiddeling:

- podiumkunsten
- beeldende kunst en architectuur

Bij b. Kunsteducatie:

- amateurkunst en
- kunstzinnige vorming in basis- en speciaal onderwijs

Binnen de organisatie zijn de vier sectoren duidelijk te herkennen. Als vrij zelfstandige werkeenheden ontwikkelen ze eigen activiteiten en voeren die ook uit. Elke sector heeft eigen doelgroep(en), eigen inhoud(en), eigen werkwijzen.

V. ACTIVITEITEN PER SECTOR

Algemeen kunstbemiddeling:

De taken die Keunstwurk op het gebied van de kunstbemiddeling uitvoert, hebben betrekking op twee sectoren:

- * De podiumkunsten (toneel, kleinkunst, muziek en dans)
- * De beeldende kunst, architectuur en tentoonstellingen

DIRECTE BEMIDDELING PODIUMKUNSTEN

Heldringtheater

Het aanbieden en verzorgen van het jeugdtheaterproject rondom de voorstelling 'Brief van de zee' van het Heldringtheater. Het project bestaat uit: bezoek aan de voorstelling, lesmateriaal en workshop.

De voorstelling in De Harmonie in Leeuwarden is goed ontvangen.

Wegens te weinig belangstelling van de leerkrachten is de workshop niet doorgegaan.

Aantal deelnemers: 257 leerlingen

Uurcultuur

Korte omschrijving van het project:

a. het aanbieden en verzorgen van jeugdtheatervoorstellingen bestemd voor het basisonderwijs en het speciaal onderwijs;

b. het aanbieden van begeleidend materiaal rondom deze voorstellingen in de vorm van lesmateriaal, workshops en introductiemiddagen.

Dit project werd in 1995 aangeboden in 21 gemeenten te weten: Het Bildt, Dantumadeel, Dongeradeel, Ferwerderadeel, Franekeradeel, Gaasterlân-Sleat, Harlingen, Kollumerland, Leeuwarden (onder de naam Helden en Monsters), Leeuwarderadeel, Lemsterland, Menaldumadeel, Nijefurd, Schiermonnikoog, Skarsterlân, Smallingerland, Sneek, Tytsjerksteradiel, Weststellingwerf, Wûnseradiel en Wymbritseradiel.

De voorstellingen zijn goed ontvangen en de leerkrachten waren tevreden over de organisatie.

Wat betreft het lesmateriaal: uit enquête bleek dat 70% van de deelnemers het lesmateriaal heeft gebruikt en er tevreden over was.

Deelnemende theatergroepen zijn:

Voor de onderbouw: jeugdtheatergroep De Citadel met 'Niemand spaart mensen', poppentheater Toermalijn met 'Kleine voetjes op de Reuzenberg', dansgroep D3 met 'Big Paper Piece', Cees Brandt met 'Morgen kom ik bij je wonen', muziekgroep George Whitmore met 'De wakkere wereld', theatergroep Maccus met 'Raadsels en rammelende piano', theater Terra met 'Itoek het ijsbeertje', jeugdopera Skon met 'In de kooi is niemand bang'.

Voor de middenbouw: verteltheater Reysburo Zwaardekoper met 'Ferdinand', Tryater met 'Dach mûnster' (Friestalig) en met 'Overmorgen', poppentheater Gnaffel met 'Durven in het donker', theatergroep Pluk met 'Pluk van de Petteflet', Theater met Poppen met 'Pieckfijn', operagroep Xynix met 'Prinses Pom', dansgroep Dansend Hart met 'De engel en ik'.

Voor de bovenbouw: theatergroep Thor met 'Aangespoeld', theatergroep Huis aan de Amstel met 'Jeanne d'Arc', muziekgroep Ali N'Diaye Rose met 'Wit uitgeslagen', muziekgroep Di gojim met 'Schnorrer, Nebbishman en Co', dansgroep Coup d'Amour met 'Geen stad groot genoeg', dansgroep De Meekers met 'Een beschadigd sprookje', theatergroep Rosa Sonnevank met 'Alles wil het vuur', theatergroep De Citadel met 'Willem de Merode' (lokatieproject).

Aantal deelnemers: 250 voorstellingen en 17.846 leerlingen

VO-Uurcultuur

Zowel in Leeuwarden als in Heerenveen worden door Keunstwurk voorstellingen geprogrammeerd voor jongeren.

De betreffende schouwburg neemt de organisatie ter plekke op zich. Deze formule is jaren geleden opgezet. Dit jaar vielen de bezoekersaantallen tegen.

Aantal deelnemers: 5 voorstellingen: 485 scholieren

In Geuren en Kleuren

Dit is een project waarbij een educatieve tentoonstelling aan het basisonderwijs wordt aangeboden. Het project is ontwikkeld in samenwerking met collega-instellingen in Drenthe en Groningen. 1995 was het laatste jaar dat In Geuren en Kleuren werd uitgevoerd in Friesland.

Aantal deelnemers: 3 basisscholen, 450 leerlingen

Premieregeling jeugdtheatervoorstellingen

Als stimulans voor de programmering van jeugdtheater in de kleinere culturele centra in Friesland heeft Keunstwurk een premieregeling in het leven geroepen. Deze regeling bestaat naast het Uurcultuur aanbod en geldt alleen voor zogenaamde vrije voorstellingen (d.w.z. niet schoolvoorstellingen). De premieregeling voor jeugdtheatervoorstellingen is van start gegaan in 1994.

Aantal deelnemers: Zes culturele centra hebben gebruik van de regeling gemaakt. Samen hebben ze tien voorstellingen geboekt.

EVENEMENTEN/FESTIVALS BEMIDDELING PODIUMKUNSTEN

Tournee Elfstedentocht

Tournee van de voorstelling 'De Elfstedentocht' langs de Friese elf steden. De voorstelling werd gebracht door Theatergroep Sphinx uit Amsterdam.

De tournee vond plaats van 30 september t/m 14 oktober 1995. Keunstwurk heeft de tournee gecoördineerd, maar de elf steden stonden zelf voor de plaatselijke organisatie. De tournee werd gefinancierd door de elf steden, met steun van de subsidieregeling theater en muziek en Keunstwurk. Keunstwurk leverde bovendien ondersteuning met 'licht en geluid' en mankracht.

Organisatorisch had een en ander nogal wat voeten in aarde, maar uiteindelijk is de 'tocht' goed verlopen.

Aantal deelnemers: 11 culturele commissies, ca. 600 bezoekers

Theaterkaravaan

Gemeenschappelijke opening van het nieuwe seizoen.

Op 30 september 1995 openden elf culturele centra in Friesland samen het nieuwe theaterseizoen met De Theaterkaravaan. Vier bussen trokken die dag door heel Friesland. In elke bus zaten muzikanten, dansers en andere theatermakers, die samen een programma brachten met muziek, dans en toneel.

De elf deelnemers waren: de culturele commissie te Hurdegaryp, Theater Romein te Leeuwarden, De Colle te Kollum, 't Nut in Workum en 't Nut Gaesterlân-Sleat (Balk), de Culturele Ried Wymbritseradiel (IJlst), De Skâns in Gorredijk, de Kultuerried Skarsterlân (Joure), Trebol in Harlingen, De Buorkerij in Terherne en BOOG in Bolsward.

De deelnemende artiesten/groepen waren: de Fryske Jeugdbrassband, Bennie Huisman en Corinne Staal, Tryater, Tante Miem, Vrouwenbigband Nootweer, Theatersportgroep De Noordsterren, De Maatjes, Tres Tacos, it Frysk Jongerenkoar o.l.v. Meindert Bosklopper, Teatergroep Trans, Dansgroep Nynke van Duinen, It Kratsje, de Bogerman Bigband, Duende en Piter Wilkens.

De vier programma's werden geregisseerd door Wouter Daane, Jaap Oosterwyk, Winfred den Hoed en Paul op't Ende.

Aantal deelnemers: 11 culturele commissies

Fryske CD-serie

In '92 is bij het Frysk Keunstynstitút het initiatief genomen om in samenwerking met Road Productions een serie van vijf Friese cd's uit te brengen. Keunstwurk heeft dit project overgenomen.

De eerste twee cd's waren al eerder uitbracht ('Simmernachten' van Albert Bonnema en 'De tiid hâldt gjin skoft' van Selskip Tetman de Vries), in februari '95 is de derde cd uitgebracht: 'Juster, Hjoed en Moarn', een verzamel-cd van Friese popgroepen. De samenstelling van deze cd was in handen van de consulent popmuziek. De cd werd op 3 februari 1995 gepresenteerd op een concert in Zalen Schaaf.

Aantal deelnemers: n.v.t.

It Hege Wurd

It Hege Wurd is een serie discussie-avonden, waarin aandacht wordt gegeven aan actuele onderwerpen of vragen op het gebied van de kunst en cultuur in Friesland.

Op 17 februari werd het eerste Hege Wurd gewijd aan de kwaliteit van de kunstkritiek in Friesland, met als gasten Ed Bausch, Pieter de Groot en Peter Karstkarel en muzikant/performer Peter Sybenga.

Op 17 maart ging It Hege Wurd over 'De effecten van de nieuwe cultuurtempels: zuigend of zogend?' Gasten waren Gerard Tonen van De Harmonie te Leeuwarden, Jan Boerema van De Colle te Kollum, Rik Vos van het Fries Museum en Jaap Bruintjes, directeur van het Museum Smallerland. Ook deze avond zorgde Peter Sybenga voor een muzikale-theatrale entr'act.

Op 28 april waren er vier gasten uitgenodigd, die 'Wereldberoemd in Friesland' zijn: Rients Gratama, Marius de Boer van de popgroep Reboelje, Peter Sybenga en Ids Willemsma. Alle vier hebben ze veel erkenning gekregen in Friesland, is dat een handicap of juist een stimulans?

Geart de Vries was alle drie avonden gastheer.

Aantal deelnemers: ca. 150 bezoekers

ADVISERING BEMIDDELING PODIUMKUNSTEN

Contactcommissie culturele centra

Overleg tussen culturele centra in Friesland. De commissie functioneert als overlegplatform, waar initiatieven tot gemeenschappelijke activiteiten worden genomen; waar informatie uitgewisseld wordt; waar allerlei zaken aan de orde kunnen komen.

De commissie is in 1995 tweemaal bijeen geweest. Op die vergaderingen kwamen o.a. aan de orde: de programmering in het algemeen, de plannen van Tryater, de boeken Programmamogelijkheden, de premiereregeling voor jeugdtheatervoorstellingen, de gemeenschappelijke opening van het nieuwe theaterseizoen met De Theaterkaravaan, de tournee van de voorstelling 'De Elfstedentocht', de ondersteuning van Keunstwurk, enz.

Aantal deelnemers: 20 culturele centra

Programmamogelijkheden

Als dienstverlening aan potentiële uitkooporganisaties en zich aanbiedende artiesten/groepen brengt Keunstwurk ieder jaar een overzicht van programmamogelijkheden uit. In 'Programmamooglikheden út Fryslân' is een overzicht opgenomen van het aanbod uit Friesland, in 'Programmamogelijkheden' staat het landelijk aanbod.

Beide boeken zijn begin februari uitgekomen.

De boeken zijn (gratis) toegestuurd aan de 'stipers' van Keunstwurk, en aan een aantal (collega)-instellingen. Verder werden ze aan belangstellenden verkocht voor f 15,00 (het Friese boek) en f 25,00 (het algemene boek).

Aantal deelnemers: n.v.t.

Advisering over programmamogelijkheden

Advisering over programmamogelijkheden kan variëren van het simpel doorgeven van een naam en adres van een artiest of groep, tot en met het doorpraten en op papier zetten van de hele opzet van de te organiseren manifestatie.

In de loop van het jaar komen er praktisch iedere dag vragen om advies binnen. Sommige vragen zijn met behulp van de boeken met programmamogelijkheden en alle andere achtergrondinformatie die bij Keunstwurk beschikbaar is gemakkelijk te beantwoorden; in andere gevallen heeft het nogal wat voeten in aarde om alle benodigde informatie bijeen te zoeken.

Aantal deelnemers: ca. 250 aanvragen

Documentatie Podiumkunsten

De werkzaamheden voor de Documentatie Podiumkunsten zijn ook in 1995 voortgezet. Het uiteindelijke doel is deze documentatie op hetzelfde niveau te brengen als de Beeldende Kunst Documentatie. Dat dit in 1995 nog niet gelukt is heeft vooral te maken met het feit dat er te weinig tijd vrijgemaakt kon worden om de Documentatie Podiumkunsten voor publiek toegankelijk te maken.

DIRECTE BEMIDDELING BEELDENDEN KUNST, VORMGEVING & ARCHITECTUUR

Documentatie

Ook in 1995 is er door instellingen en particulieren weer veel gebruik gemaakt van de Documentatie van Kunstwerk. Daarbij gaat het om informatie, fondsen en subsidiemogelijkheden en adressen op het gebied van de beeldende kunst en de podiumkunsten. De indruk bestaat dat bezoekers de Documentatie van Kunstwerk op het nieuwe adres beter weten te vinden dan in voorgaande jaren.

Vanuit de Beeldende Kunst Documentatie werd in 1995 ondersteuning gegeven aan o.a. Gemeente Tytsjerksteradiel, Burgum; Gemeente Boarnsterhim, Grou; Gemeente Smallingerland, Drachten; Gemeente Skarsterlân, Joure; Galerij van De Lawei, Drachten; Museum Het Hannema-Huis, Harlingen; Museum Willem van Haren, Heerenveen; het Fries Museum, Leeuwarden; Politie Friesland, Leeuwarden; de Noordelijke Hogeschool Leeuwarden; Centraal Justitieel Incassobureau, Leeuwarden; Provinsjale Advyskommisje Byldzjende Kunst, Leeuwarden; Gemeenschappelijk Centrum voor Onderwijsbegeleiding, Leeuwarden; Nynke Pleats, Piaam; Restaurant Kûkhernehôf, Noardburgum; Galerie De Opstap, Langweer; Gasunie, Groningen; Pilat en Pilat, Twijzel; Galerie De Roos van Tudor, Franeker; Stichting Beeldende Kunst, Leeuwarden; Omrop Fryslân, Leeuwarden; Galerie De Ooggetuige, Beetsterzwaag; Dirk Hakze Kunstbemiddeling, Sneek.

Aantal bezoekers: ca. 880 personen

In 1995 is er weer een oproep aan beeldende kunstenaars gedaan om nieuwe documentatie in te leveren voor de nieuwe aankoopronde van het Fries Museum. Naar aanleiding van deze oproep hebben beeldende kunstenaars veel documentatie ingeleverd. Het Fries Museum heeft dit materiaal uitgebreid bestudeerd.

Omdat de provincies Drenthe, Friesland en Groningen van plan zijn om een gezamenlijke regeling voor de subsidiëring van monumentale opdrachten in te voeren, hebben ze er bij de documentatiecentra beeldende kunst in resp. Assen, Leeuwarden en Groningen, op aangedrongen, nauwer te gaan samenwerken. De drie centra staan niet afwijzend tegenover deze wens en hebben in 1995 enkele malen overleg gevoerd, hoe deze samenwerking, vooral technisch, het beste gerealiseerd kan worden. Om wat vaart in het project te brengen, heeft Kunstwerk contact opgenomen met de andere centra, en een opzet gemaakt voor het pilotproject.

De **Documentatiecommissie**, die de beroepsmatigheid van de nieuw ingekomen beeldende kunstenaars in Friesland met het oog op opname in de Beeldende Kunst Documentatie beoordeelt, kwam in de verslagperiode achtmaal bijeen. De heer A. van der Linden, Wolsom, heeft in september als lid bedankt. In de verslagperiode kon voor hem nog geen opvolger worden benoemd.

De Documentatiecommissie is als volgt samengesteld :

- de heer H. Comis, Sint Jacobiparochie
- de heer A. Hartsuiker, Jubbega
- de heer C. Huese, Heerenveen
- de heer G. van Norden, Zuidhorn
- de heer F. Ram, Hogebeintum
- de heer R.B. Rinsma, Tytsjerk

De Tsjoenderij

In samenwerking met SDF en SBK werd voor de derde maal een kunstproject opgezet voor de dorpshuizen in Friesland. Nadat twee keer een reizende tentoonstelling was samengesteld, werd nu gekozen voor een ander concept. De beeldend kunstenaar Gerrit Terpstra werd gevraagd een idee uit te werken. Hij koos voor een rijdende kar - 'de tjoenderswein' - gevuld met kunstwerken, die

langs elf dorpen in Friesland moest reizen. De dorpen liggen op de kaart in de vorm van een spiraal. Gerrit Terpstra was als kunstenaar verkleed als 'tsjoender' (tovenaar). Ter plekke kon een jury een keuze maken uit de verschillende kunstwerken (reproducties met bijzondere lijsten) die alle betrekking hadden op het landschap. De kunstenaar reageerde op de gemaakte keuze.

Voor dit project werd een lesprogramma ontwikkeld voor de basisscholen. Het project is in oktober van start gegaan en heeft tot juni 1996 gerouleerd. In 1995 werden de dorpshuizen van Terhorne, Tytsjerk, Oosterbierum en Kubaard bezocht. Na wat organisatorische problemen in de organisatie ter plekke verliep het project uitstekend. Er was veel waardering bij de dorpshuizen, waar ook zelf activiteiten werden opgezet, die de aankomst van de 'tsjoender' verlevendigden. Omrop Fryslân TV besteedde twee keer aandacht aan het project. In december werden contacten gelegd met het landelijk Jeugdjournaal, wat leidde tot een korte reportage. Het project werd grotendeels gefinancierd uit eigen middelen van Keunstwurk met aanvullende subsidies van de RABO-bank en de provincie (voor de opdracht aan Gerrit Terpstra). Vanuit Drenthe is inmiddels belangstelling getoond voor overname van het project.

Aantal deelnemers: 11 dorpshuizen, 16 basisscholen

Educatieve tentoonstelling Niet alleen voor de Sier

De tentoonstelling Niet alleen voor de Sier is gestart in mei 1994 en heeft gerouleerd in de provincie Friesland tot juli 1995. Het onderwerp van de tentoonstelling was: ontwikkelingen op het terrein tussen kunst, sieraadontwerp en mode.

Doelgroep: bovenbouw van het basisonderwijs en de onderbouw van het voortgezet onderwijs.

Bij de tentoonstelling hoorde een dia-klankbeeld en boekje waarin achtergrondinformatie over het onderwerp werd gegeven. Daarnaast kon in het museum een aantal lesopdrachten worden uitgewerkt.

De expositie werd begeleid door twee stagiaires van de NHL.

De tentoonstelling was in 1995 te zien in Museum Joure, Streekmuseum Gorredijk, SBK Leeuwarden en het gemeentehuis te Burgum.

Aantal deelnemers: 1600 leerlingen

BoekWurk

In de periode mei t/m september werden een drietal tentoonstellingen georganiseerd onder de naam BoekWurk. Dit initiatief wil aandacht besteden aan alles wat zich afspeelt tussen het kunstwerk en het boek. Dat kunnen kunstenaarsboeken zijn, maar ook bijzondere uitgeverijen of de vormgeving van boeken. Hiertoe werd een redactie samengesteld waarin buiten Keunstwurk de volgende personen zitting hebben: Marga Houtman, Yke Lichthart en Willem Winters. Het ligt in de bedoeling in de toekomst niet alleen tentoonstellingen te organiseren, maar ook lezingen, presentaties van nieuwe (kunstenaars)boeken en bijzondere manifestaties op dit gebied. De drie tentoonstellingen in 1995 hadden de volgende onderwerpen:

- Kunstenaarsboeken in Friesland, met een lezing van Johan Deumens van Artist Books uit Maastricht
- Machiel Braaksma, Memoires van een ondernemend beeld, met installatie, presentatie van kunstenaarsboek en een tweetal films
- Philip Elchers, kunstenaarsboeken uitgegeven door zijn uitgeverij, met een lezing van Frank Hutchison

De tentoonstellingen werden gehouden in het Fryslânhus. Over het algemeen werden ze goed bezocht. De lezingen trokken gemiddeld vijftig mensen.

Praktikabel

In 1995 verschenen twee nummers van Praktikabel. Verder organiseerde de redactie van Praktikabel het project Media Mundi in het kader van het Frysk Festival.

In mei verscheen het nummer 'Flying Fish'. Vier schrijvers werd gevraagd een korte tekst te

schrijven naar aanleiding van een fragment van een nog niet eerder gepubliceerde persfoto van de Leeuwarder fotograaf Jacob van Essen. Deze schrijvers waren: Hans Aarsman, K. Schippers, Dirkje Kuik, Marita Mathijsen. Parallel aan het verschijnen van dit nummer werd in Theater Romein van 26 tot 31 mei een voorstelling met een viertal eenacters opgevoerd, die naar aanleiding van dezelfde fotofragmenten waren geschreven door Willem Abma, Anne Feddema, Bouke Oldenhof en Trinus Riemersma. In december verscheen een nummer in de vorm van een scheurkalender. Hierin waren 366 citaten verzameld uit de wereldliteratuur, die alle betrekking hebben op een zonsondergang. Alle 300 verschenen Praktikabelnummers waren voorzien van een geschilderde zonsondergang van de hand van Margaretha Cats (zie ook op blz. 28).

Tentoonstellingen van derden

Medewerking werd verleend aan de organisatie van de manifestatie Signaal uit Burum, die in september 1995 had moeten plaatsvinden. Kunstenaars uit de drie noordelijke provincies zijn benaderd voor deelname. Wegens onvoldoende financiële middelen werd de manifestatie uiteindelijk uitgesteld naar zomer 1996.

Verder werd medewerking verleend aan de volgende tentoonstellingen:

- Anne Feddema, IMMUUN in Museum Smalingerland, catalogustekst geschreven
- Kunstenaars en bevrijding, Grote Kerk Leeuwarden, catalogustekst geschreven
- Pim Lenos en Douwe Idema, Theater Romein, catalogustekst geschreven
- Internationale videomanifestatie, Theater Romein, voorzitter van jury
- Galerie Bloemrijk Vertrouwen, Oudkerk, tentoonstelling geopend
- Tentoonstelling Litouwse kunstenaars, Galerij Romein, tentoonstelling geopend
- Tentoonstelling Duurzaam Bouwen, Friese Bouwkring, Stadskantoor en De Harmonie te Leeuwarden, opbouw materiaal ontworpen; inrichting
- Tentoonstelling surrealisten, Kabinet Beekman, Marrum, tentoonstelling geopend
- Tentoonstelling Elly Stoelwinder Galerie Hoogenbosch, Gorredijk, tentoonstelling geopend
- Tentoonstelling Andre de Jong, Galerie Eewal, catalogustekst geschreven
- Tentoonstelling Harmen Abma, Galerie Art Affairs, Amsterdam, tekst geschreven
- Tentoonstelling Kunst en Vormgeving, De Lawei Drachten, tentoonstelling geopend

Medewerking werd verleend aan het project For Show, van de kunstenaars Mark Bunder, Patrick Gofre en het Vertalerscollectief Groningen. Het project ging van start tijdens de Gallery Art Show in Groningen van oktober 1994 en kreeg in 1996 een vervolg in Galerie Hoogenbosch in Gorredijk.

Architectuuruitgave Het betere werk

In samenwerking met Hûs & Hiem werd in 1995 een boek uitgebracht waarin een overzicht wordt gegeven van de hedendaagse architectuur in Friesland. Uitgangspunt waren de door Hûs & Hiem van 1989 tot 1995 jaarlijks geselecteerde bouwprojecten onder de titel 'Het betere werk'. De uitgave is vergezeld van plattegronden en kaarten zodat hij dienst kan doen als een architectuurgids. Het ligt in de bedoeling nog een lesbrief samen te stellen, waarbij de uitgave als achtergrondinformatie kan dienen. De voorbereiding en de redactie van deze uitgave was in handen van Keunstwurk. Financiële middelen werden vergaard, fotomateriaal verzameld en teksten geredigeerd en gecorrigeerd. Naast financiële bijdragen van Hûs & Hiem en Keunstwurk werden subsidies verkregen van: Anjerfonds Friesland, Bouwfonds Nederlandse Gemeenten, BNA Kring Friesland, KPN, Je Maintiendrai. Verder droegen een groot aantal deelnemende architecten financieel bij aan de uitgave. De Friese Pers Boekerij werd bereid gevonden het boek uit te geven. Het eerste exemplaar werd uitgereikt tijdens een congres ter gelegenheid van het 60-jarig jubileum van Hûs & Hiem op 8 december in De Harmonie te Leeuwarden.

EVENEMENTEN/FESTIVALS BEELDENDE KUNST, VORMGEVING & ARCHITECTUUR

Actie Rêd it Keunstwurk op 'e Dyk

Op verzoek van beeldend kunstenaar Ids Willemsma werd een actiecomité opgericht dat zich richtte tegen de plaatsing van windmolens bij het kunstwerk aan de zeedijk boven Marrum, dat in 1994 werd gerealiseerd ter herdenking van de afsluiting van de Deltawerken. Op 19 mei werd een culturele protestmanifestatie georganiseerd in de nabijheid van het kunstwerk. Aan deze manifestatie namen acht Friese dichters en zeven pop- en muziekgroepen belangeloos deel. Verder werden handtekeningen verzameld, werd het onderwerp onder de aandacht gebracht van de publiciteitsmedia, en werden gesprekken gevoerd met statenfracties en de bestuurlijk betrokken instanties. De actie heeft er voorsnog toe geleid dat plaatsing van de windmolens is uitgesteld. Inmiddels loopt er een bezwarenprocedure.

Open Atelierroute

Op 4 en 5 november 1995 heeft in Leeuwarden voor de tweede maal de Open Atelierroute plaatsgevonden. Keunstwurk heeft de initiatiefnemers van de Open Atelierroute ondersteund door middel van mailings, vervaardiging van herkenningvlaggen en het rondbrengen van affiches.

Tijdens dit weekend was de Beeldende Kunst Documentatie open. Hier konden de bezoekers, naast het ophalen van de routekaart, tevens informatie krijgen over de veertig beeldende kunstenaars die aan de atelierroute deelnamen.

Ook deze keer was de publieke belangstelling groot.

Aantal bezoekers aan de Beeldende Kunst Documentatie: 480 personen

Frysk Festival

In september '95 vond het vierde Frysk Festival plaats. Het thema was 'Salut au Monde!', gebaseerd op een gedicht van Walt Whitman. Het Frysk Festival wordt eenmaal per vijf jaar gehouden. Hoewel het Frysk Festival een aparte stichting is met een eigen bestuur, lag de organisatie voor een groot deel bij Keunstwurk. Hieraan werd veel tijd besteed. De werkzaamheden bestonden uit: secretariaat bestuur en voorzitterschap artistieke commissie, dagelijkse zakelijke en artistieke leiding, coördinatie van werkgroepen en projectleiders, sponsorwerving en publiciteit.

Het festival bestond uit acht onderdelen:

- Openingsmanifestatie, met o.a. een voordracht van Tsjêbbe Hettinga
- Tentoonstelling over het Friese landschap in het Fries Museum
- Circus Whitman, Circus-theatervoorstelling van Suver Nuver e.a.
- Dalstar, project van dichter/performer/beeldend kunstenaar Koos Dalstra
- Au Monde Sonore, concert met NNO, Jacob Slagter, harmonieorkest o.l.v. Jurjen Hempel, Klaas Hoek op bambuso sonoro en Greetje Bijma (stem)
- Abel!, voetbal-theaterspektakel van Tryater
- Wereldtreffen, wereldmuziekfestival in De Harmonie te Leeuwarden
- Media Mundi, mediaproject

Voor het Frysk Festival organiseerde de redactie van Praktikabel het project Media Mundi. Zeven kunstenaars werd gevraagd in te haken op het thema van het festival: 'Salut au monde!'. Dit konden zij doen door een groet te brengen aan de wereld binnen een medium dat past bij een steeds groter wordende geografische cirkel, van dorp, streek, provincie, land, werelddeel, wereld tot universum. Deelnemende kunstenaars waren:

- Yuri Leiderman (Rusland), dorpsomroeper in Britswerd
- Lawrence Weiner (USA), pagina in streekblad Wijd en Zijd
- Willem de Ridder (NED), radioproject voor Omrop Fryslân bij afsluiting van het Frysk Festival
- Nam June Paik (USA), videofilm uitgezonden door de TROS

- Ids Willemsma, aardappelproject Europa
- Geert Duintjer, kunstproject op Internet
- Ramon van de Werken, UHR signalen in universum

Er werd veel tijd gestoken in de voorbereidingen van verschillende projecten. Tijdens de uitvoering was een tentoonstelling van het project te zien in het gebouw van de voormalige HTS in Leeuwarden.

Door het bestuur van Stichting Frysk Festival is een apart jaarverslag van het Frysk Festival aangeboden aan het Provinciebestuur.

Aantal deelnemers Frysk Festival: ca. 55.000 personen

ADVISERING BEELDENDEN KUNST, VORMGEVING & ARCHITECTUUR

De **Bezwarencommissie**, die moet beoordelen of de Documentatiecommissie correct heeft gehandeld, kwam in de verslagperiode tweemaal bijeen.

De Bezwarencommissie bestaat uit de volgende leden:

- mevrouw G. van Heerbeek, Franeker
- de heer R.W. de Casseres, Leeuwarden
- de heer G. Schaap, Leeuwarden

Er werden 7 bezwaren behandeld.

De **Commissie Vormgeving**, die bepaalt welke kunstvormen onder vormgeving vallen en welke personen in Friesland als vormgever aangemerkt kunnen worden, is in 1995 viermaal samen geweest. Hoewel de leden van deze commissie het tot hun taak rekenen om vormgevers op hun beroepsmatigheid te beoordelen, willen ze ook graag meedenken over gezamenlijke activiteiten op het gebied van de vormgeving in Friesland.

De Commissie Vormgeving bestaat uit de volgende personen:

- de heer E. Hesmerg, Sneek
- de heer D. Huitema, Leeuwarden
- de heer H. Lampe, Sneek
- de heer M. van Lelyveld, Drachten

Knipselkrant

Ook in 1995 is de uitgave van de maandelijkse 'Knipselkrant Beeldende Kunst Friesland' voortgezet. In eerste instantie wordt deze knipselkrant samengesteld voor de Provinsjale Advyskommisje Byldzjende Keunst, maar inmiddels hebben ook gemeenten, galeries en musea er een abonnement op genomen.

Inventarisatie kunstwerken Drachten

In 1995 is de inventarisatie van alle monumentale kunstwerken in Drachten voltooid. Deze inventarisatie, in de vorm van informatie over en een dia van de kunstwerken, wordt gebruikt voor o.a. het project Kunst in je Omgeving dat door Keunstwurk voor het basisonderwijs in de gemeente Smallingerland werd samengesteld.

Eind 1995 zijn enkele studentes van de Noordelijke Hogeschool in Leeuwarden in opdracht van Keunstwurk gestart met de inventarisatie van alle monumentale kunstwerken in de gemeente Sneek. Ook deze informatie zal worden gebruikt voor o.a. Kunst in je Omgeving.

Brochure kunstopdrachten

Teneinde potentiële opdrachtgevers beter te kunnen informeren over de mogelijkheden die de

Beeldende Kunst Documentatie biedt, is er in 1995 een brochure uitgebracht met de titel 'Voor een kunstopdracht moet u bij Keunstwurk zijn!'.

Landelijk overleg

Als voorzitter van het LOPIK BK overleg, werd drie keer deelgenomen aan een bijeenkomst. In 1995 kwam een fusie tot stand tussen het LOPIK BK overleg (van provinciale instellingen) en het landelijk overleg van gemeentelijke centra voor beeldende kunst (CBK's).

Grafisch Atelier Friesland

Als adviseur van de stichting Grafisch Atelier Friesland werden in 1995 een aantal bijeenkomsten belegd, die betrekking hadden op het onderbrengen van het grafisch atelier in het nieuwe onderkomen voor de Blauwe Stoep en het Muziek Instituut te Leeuwarden.

Lezingen:

In 1995 werden twee lezingen gehouden:

- 'Dada en Surrealisme', Kabinet Beekman, Marrum
- 'Hedendaagse beeldende kunst', Rotary Club, Theater Romein

Publicaties

12 artikelen voor PUIK, Provinciale Uitgaanskrant Friesland

4 artikelen voor de Leeuwarder Courant (Te Gast)

Voor 9 kunstenaars werden teksten geschreven voor brochures, c.q. vouwblad:

- Ria Groenhof
- Ruloff Manuputty
- Anke Kuypers
- Rijna Makkinga
- André van de Linden
- Hennie de Boer
- Machiel Braaksma
- Eja Siepman van den Berg
- Peter van Houten

Opdrachtbemiddeling

Bij de volgende (monumentale) opdrachten werd bemiddeld, c.q. geadviseerd:

- Gemeente Leeuwarderadeel, kunstopdrachten bij herinrichting plein
- Gemeente Dokkum, kunstopdrachten herinrichting binnenstad
- Gemeente Weststellingwerf, kunstopdrachten bij nieuwe woonwijken
- Gemeente Franekeradeel, kunstopdracht bij nieuw gemeentekantoor
- Gemeente Wymbritseradeel, twee kunstopdrachten in de gemeente
- Gemeente Leeuwarden, kunstopdrachten bij scholen
- Gemeente Leeuwarden, kunstopdracht kleurschema brugleuning
- Gemeente Smallingerland, bemiddeling bij herstel van kunstopdracht
- Weeshuis Franeker, kunstopdracht
- Provincie Friesland, inschakeling kunstenaars bij vormgeving windmolenpark
- FLMD Leeuwarden, opdracht schijversportretten
- Trotwaer, opdracht vormgever, nieuwe layout
- Anjerfonds Friesland, opdracht fotograaf en vormgever boekuitgave

Verder werd i.s.m. het CBK Groningen en de stichting Kunst en Cultuur Drenthe bemiddeld voor diverse opdrachten in Groningen en Drenthe.

UITVOERING AANKOOP SUBSIDIEREGELING KUNSTWERKEN VOOR PARTICULIEREN (ASK-REGELING)

De door Keunstwurk, in opdracht van de Provincie Friesland, uitgevoerde Aankoop Subsidieregeling Kunstwerken voor particulieren heeft in 1995 goed gewerkt. De provincies Drenthe, Friesland en Groningen, hebben in het kader van de noordelijke samenwerking afgesproken dat er vanaf 1 januari 1995, één gezamenlijke ASK-regeling in werking zal treden.

Voor Friesland betekent deze beslissing:

1. Dat het kortingspercentage teruggebracht wordt tot 15% van de aankoopsom (was 20%);
2. Dat de ASK-regeling voortaan alleen geldig is in galeries en niet meer in expositieruimten zoals gemeentehuizen. Een uitzondering op deze regel is dat de Kunstuitleen wel gebruik mag blijven maken van de ASK-regeling;
3. Dat er op aankopen, gedaan in galeries buiten de drie noordelijke provincies, van uit Friesland afkomstige beeldende kunstenaars voortaan geen subsidie meer wordt verleend.

In 1995 werd er subsidie gegeven op:

- 254 aankopen van in Friesland woonachtige beeldende kunstenaars
- 61 aankopen van in de provincie Groningen woonachtige beeldende kunstenaars
- 30 aankopen van in Drenthe woonachtige beeldende kunstenaars

De volgende tentoonstellingsruimten waren in 1995 in de ASK-regeling opgenomen:

Galerij van De Lawei, Drachten; Kunstuitleen, Leeuwarden; Galerie De Roos van Tudor, Franeker; Galerie De Blauwe Roos, Burum; Galerie De Vis, Harlingen; Galerie De Estrik, Surhuisterveen; Galerie De Zandloper, Eastermar; Galerie De Ooggetuige, Beetsterzwaag; Galerie Hoogenbosch, Gorredijk; Galerie De Zonnebloem, Elsloo; Claere Kunst, Koudum.

SUBSIDIEREGELING THEATER & MUZIEK

De uitvoering van de provinciale regeling voor theater- en muziekvoorstellingen is door de provincie opgedragen aan Keunstwurk. Daarvoor functioneert een commissie, bestaande uit een aantal 'algemene deskundigen' en deskundigen op het gebied van jeugdtheater, kunstzinnige vorming, klassieke muziek en popmuziek. De leden van de commissie waren in 1995:

Gerrit ter Horst (voorzitter), Jan Buchener, Gerard Tonen (tot 14-11-1995), Kor Konstapel, Paula Graafsma, Tia van der Velde, Lidwien Feld, Kees Stoop, Anne van der Sluis en Metsje Gerlsma (secretaris, Keunstwurk).

De commissie is in 1995 vier keer bijeen geweest. Tijdens die vergaderingen is het budget van f 165.000 verdeeld. In het theaterseizoen '95-'96 hebben 58 aanvragers subsidie toegezegd gekregen voor in totaal 167 voorstellingen en concerten. Bovendien is er voor Tryater, evenals voorgaande jaren, f 25.000 gereserveerd.

AMATEURKUNST

MUZIEK

Algemeen:

In 1995 is er een begin gemaakt met het tweejarig speerpuntenbeleid koren.

Samen met de SAKO werd beleid geformuleerd en werden activiteiten georganiseerd die in onderlinge samenhang werden aangeboden.

Met de muziekkoepeel SAMO is onderling contact over de te organiseren activiteiten. Door middel van een bijdrage aan de Stichting Friesland Pop werden een aantal educatieve activiteiten georganiseerd, die hierna o.a. zijn beschreven.

Een beschrijving van de activiteiten van SAKO en SAMO is te vinden in het jaarverslag van de betreffende koepels.

DESKUNDIGHEIDSBEVORDERING KADER AMATEURMUZIEK

Cursus Assistent-Koordinator

Deze cursus is bedoeld als

- een vervolg op de oriëntatiecursus voor koordinator
- een vooropleiding voor de Meerjarige Dirigentenopleiding van de SNK
- of als opfriscursus voor reeds werkzame koordinator

Het unieke van deze cursus is de combinatie met het eerste jaar van de opleiding Kerkmusicus III, gericht zowel op de Rooms-Katholieke als op de Protestantse kerken. Cursisten konden dus naar wens tegelijkertijd beide cursusonderdelen volgen. In Nederland is dit de eerste gecombineerde mogelijkheid.

De cursus wordt door Keunstwurk aangeboden in samenwerking met een docententeam van Muziek- en Dansschool Schoterwerven. SAKO zorgt voor een financiële bijdrage.

De cursus is gestart in september 1995 en loopt tot juni 1996.

Het leerplan van de cursus is - volgens de raamleerplannen van de SNK - samengesteld door Sjoerd van der Veen en het docententeam van Muziek- en Dansschool Schoterwerven. De samenwerking tussen het docententeam is uitstekend.

Aantal deelnemers: 15 cursisten, die in 1996 examen doen

Koordinatorindag, 21 januari '95

In de Muziekbibliotheek te Leeuwarden hebben vier componisten hun koormuziek besproken en laten uitvoeren voor/door een koor van koordinator (zowel amateur- als beroepsdirigenten).

Doel van de dag was de ontmoeting en het contact tussen componist en dirigent.

Aan de dag werd medewerking verleend door koorzangers uit de vacaturebank van Keunstwurk.

De vier componisten waren: Jan de Jong, Jetse Bremer, Hindrik van der Meer en Feike van Tuinen.

De dirigenten waren verrast door het brede aanbod van nieuw repertoire. De inhoudelijke dialoog over de composities kwam niet voldoende uit de verf. Hieraan dient in een vervolgbijeenkomst meer aandacht te worden besteed.

Aantal deelnemers: 50 personen

Docentschap Koristenopleiding, eerste lichting

In de periode '94 -'96 zijn een achttal professionele musici door docenten van de SNK (Frans Schouten en Harry Camstra) opgeleid tot docent Koristenopleiding. Dit diploma geeft de bevoegdheid tot het geven van koristencursussen aan muziekscholen volgens het Raamleerplan Koristenop-

leiding.

Zes docenten haalden in oktober het diploma.

Keunstwurk deed de organisatie en de inhoudelijke begeleiding van dit project.

SAKO heeft het project financieel ondersteund.

Bijna alle opgeleide docenten zijn in het seizoen '95-'96 gestart met cursussen voor groepen koristen binnen het aanbod van de Friese muziekscholen. Een enkele maal geeft een koorbond de aanzet tot het starten van cursusgroepen.

Aantal deelnemers: 8 cursisten, waarvan 6 het examen hebben gehaald

Koristenopleiding

In het kader van het Docentschap Koristenopleiding en de Friese indeling van het Raamleerplan in vier modules, heeft zangdocent Ben Brunt een 'proefmodule' gegeven aan het Mingd Koar Grou.

Alle deelnemers hebben met goed gevolg deelgenomen aan de eindtoets. De resultaten van deze proefcursus dienen als voorbeeld voor de nu lopende cursussen aan de muziekscholen.

Aantal deelnemers: 15 koristen

Oriëntatiecursus Amateur-koordirigenten

De cursus omvatte het seizoen '94-'95 en is bedoeld voor goede amateurzangers, die willen ontdekken of ze mogelijkheden en talenten bezitten om opgeleid te worden tot dirigent.

Deze cursus is de eerste stap in het totale aanbod van opleidingen voor amateur-koordirigenten.

De cursus wordt door Keunstwurk aangeboden in samenwerking met een docententeam van Muziek- en Dansschool Schoterwerven. SAKO zorgt voor een financiële bijdrage.

Een aantal cursisten beschouwt de cursus als een eenmalige scholing en is met een 'eigen koor' gestart.

Anderen zijn verder gegaan met het vervolgtraject van scholing, hetzij naar de cursus assistent-koordirigent, hetzij naar de Meerjarige Dirigentenopleiding van SNK.

Aantal deelnemers: 19 cursisten, die allen een getuigschrift ontvingen

Resonansgroep/Frysk Muzyk Argyf

De aanwezige deelnemers - koordirigenten, koorzangers en docenten, zangsolisten, Dirk de Vreede (directeur Conservatorium Alkmaar), Leendert Runia (coördinator directievakken Conservatorium Groningen), Jaap Oosterwijk (SCMF) en Hans Algra (muziekbibliotheek) - wisselen gedachten uit over:

- het Frysk Muzyk Argyf
- kadervorming in de koorwereld

Dit soort gesprekken geeft de consulenten amateursmuziek een verdere impuls tot het organiseren van op het veld afgestemde projecten, met name die voor het kader in de koorwereld.

Aantal deelnemers: 20

Friesland Popschool (samenwerkingsproject Keunstwurk/Friesland Pop)

Met ingang van 1995 heeft de workshopwerkgroep van Friesland Pop zich omgevormd tot de Friesland Popschool. De Popschool wil samen met de diverse muziekscholen, jongerencentra en scholen in Friesland komen met een gedegen workshop-aanbod door de gehele provincie. Op vele muziekscholen in Friesland wordt nog niet of nauwelijks serieus poponderwijs gegeven en middels de Friesland Popschool wordt een impuls gegeven om daar verandering in te brengen.

De Popschool kent een aantal verschillende werkvormen.

1. Demonstraties. Een samenwerking met een muziekschool gaat gepaard met een Open Dag, waarbij een Friesland Popschool-band aan de hand van een live-optreden duidelijk maakt wat er in de diverse workshops mogelijk is.

2. Popworkshop. Deze workshop is gericht op muzikanten die willen leren samenspelen in een band.

3. Bandcoaching. 'Clinic' voor bestaande bands die geïnteresseerd zijn in het verbeteren van hun mogelijkheden. Tijdens de clinic kan ingegaan worden op de specifieke behoeften van de deelnemende bands/bandleiden (bandcoaching).
4. Instrumentale workshop. De instrumentale workshop zet alles op een rij per instrument. Per genre worden de gebruikte tovertrucs uit de doeken gedaan.
5. Instrument workshop. Naast de instrumentale workshop zijn er de aparte workshops per instrument. In principe gaat het hier om de basiselementen basgitaar, drums, gitaar en zang.

Workshops die in 1995 gedraaid hebben zijn:

- Een presentatieworkshop gitaar, basgitaar en sampling tijdens de provinciale Popinfodag in Het Bolwerk te Sneek voor zo'n 150 belangstellenden.
- Op Terschelling een popworkshop voor beginners. De workshop werd gegeven door popdocent Tjeerd Yedema en er werden zeven bijeenkomsten van 90 minuten gehouden.

Aantal deelnemers: 10

- In Bakkeveen een popworkshop voor beginners. De workshop werd gegeven door popdocent Stefan Mooibroek en er werden acht bijeenkomsten en een presentatie gehouden.

Aantal deelnemers: 16

- In samenwerking met It Toanhûs in Joure een workshop basgitaar. De workshop werd gegeven door popdocent Willo de Bildt.

Aantal deelnemers: 5

- In samenwerking met It Toanhûs in Joure een workshop bandcoaching met de popgroep Kitsch. De workshop werd gegeven door popdocent Martin Beekman.

- Op 9 december vond de officiële eerste presentatie van de Friesland Popschool plaats in samenwerking met muziekschool De Zuidwesthoek. Er vonden drie presentaties plaats: in Bolsward, Koudum en Balk.

- Sinds 1992 organiseert Friesland Pop in samenwerking met De Jongerein de Friestalige popworkshop Broeirock. De workshop draait met groot succes en heeft elk jaar weer een andere vorm. In 1995 werd een workshop gehouden met als opdracht het bewerken van een Friese klassieker. De Friestalige bands Sebeare en De Kloft hebben in twee dagen tijd elk twee nummers ingestudeerd onder de bezielende leiding van Tjeerd Yedema en Martin Beekman.

Een presentatie voor 400 bezoekers op het Friestalige Ragnarock festival in het dorpshuis in Weidum werd een groot succes. Beide bands oogstten veel lof voor hun bewerkingen van de respectieve Friese klassiekers.

Aantal deelnemers: 45 actief; 700 passief

Cursussen & Lezingen (Keunstwurk/Friesland Pop)

In 1995 werd tweemaal een cursus Opmametechniek en Podiumgeluid georganiseerd in samenwerking met Sing Sing Studio's te Metslawier. De cursussen, die compleet volgeboekt waren, besteedden voornamelijk aandacht aan het afstellen en verzorgen van geluid en materiaal, zowel in de studio als op het podium.

Tevens werden twee cursussen voorbereid: cursus Pop en Financiën en een cursus Management.

Friesland Pop organiseerde in 1995 opnieuw een Podiumoverleg.

Het Podiumoverleg functioneert als vergaderplaats voor de Friese podia, waar de verschillende programmeurs informatie kunnen uitwisselen over elkaars activiteiten en kennis nemen van de werkzaamheden van Friesland Pop.

In oktober 1992 vond het overleg voor het eerst plaats, en ook dit jaar was er weer een grote deelname van podia, festival- en concertorganisaties, managements en media.

Deze keer stond het Podiumoverleg in het teken van de belastingen.

Sprekers waren:

- Robert Bloemendaal, directeur van de Vereniging van Nederlandse Poppodia, sprak over het functioneren, de doelstellingen en serviceverlening van de VNP.

- Eddie Edens, klantmanager voor de afdeling artiesten van de Belastingdienst Leeuwarden, gaf een uitleg over interpretatie van verschillende regels op het gebied van belastingen.
- Albert Bouma, van artiesten-adviesbureau Profijt & Co, sprak over interpretatie van diverse regels op het gebied van belastingen, identificatieplicht en loonverdelingsverklaringen.

Diverse lezingen werden op het Nederlands Popmuziek Seminar in Groningen door bestuursleden van Friesland Pop bijgewoond ter verbreding van hun informatie op de verscheidene terreinen van de popmuziek.

Aantal deelnemers: 35 actief; 50 passief

EVENEMENTEN/FESTIVALS AMATEURMUZIEK

Stipelrûnte 1995, 20 mei, regio Littenseradiel/Menameradiel

Doel van het project is ruim aandacht te geven aan allerlei vormen van koormuziek, uitgevoerd in mooie, oude kerken.

De vorm is zo gekozen, dat de concertjes voor een groot publiek - zowel Friezen als toeristen - laagdrempelig en makkelijk bereikbaar zijn,

In acht Alde Fryske Tsjerken rond Leeuwarden traden op de Landelijke Dag voor de Muziek zestien vocale ensembles op. Zij gaven elk twee optredens van ca. een half uur. De dag duurde van 's morgens elf tot 's middags vier uur. De kerken lagen op fietsafstand van elkaar. Het publiek heeft dit 'muzikale kerkepad' grotendeels op de fiets afgelegd.

Een eerste initiatief, dat vraagt om herhaling in andere regio's.

De organisatie vergde veel tijd, maar het project is goed geslaagd. De ondersteuning van de landelijke organisatie Dag van de Muziek is minimaal geweest. Daardoor was er te weinig publiciteit.

Er werd veel medewerking verleend door de diverse kerkbesturen.

De koren waren zeer enthousiast en willen volgend jaar weer meedoen.

Aantal deelnemers: 16 koren met een gemiddelde bezetting van 20 mensen = 320 mensen
publiek: geschat 600 toeschouwers

Podiumpresentatie voor koren en korpsen

Keunstwurk biedt koren en korpsen een korte cursus Podiumpresentatie tegen geringe kosten.

Irene Martin, theaterdocente, bezoekt een koor of korps en geeft aanwijzingen over houding, opstelling, beweging en verder alles wat het 'uitzicht' op de muziekvoorstelling verbetert.

De koren zijn actiever in hun aanvragen dan de korpsen.

De reacties van de koren zijn unaniem enthousiast. Vooral de gospelkoren maken gebruik van het aanbod.

Aantal deelnemers: 4 korpsen en 10 koren

Project Nederlandse Muziek

Een landelijk project rond Nederlandse Muziek uit de 18e, 19e en begin 20e eeuw voor symfonie- of strijkorkesten.

Het Friese aandeel in dit project bestond uit het organiseren van één van de regionale studiedagen voor amateurorkesten in Zwolle, 18 februari 1995. Het programma bestond uit:

- workshops o.l.v. Lucas Vis
- lezingen
- tentoonstelling
- avondconcert

De doelstellingen zijn bereikt, namelijk dirigenten, besturen, muziekcommissies en leden van amateur symfonie- en strijkorkesten, muziekschoolorkesten en conservatoriumorkesten kennis laten maken met kwalitatief goede orkestmuziek van Nederlandse componisten uit de periode circa 1730 tot circa 1930.

Aantal deelnemers aan de regionale studiedag:

- workshoporkest: 45 musici
- lezingen: 52 personen
- deelnemers avondconcert: 165 musici
- publiek bij avondconcert: 125 personen

Studiedag Lichte Koormuziek

In navolging van de geslaagde dag vorig jaar, werden individuele zangers weer uitgenodigd een dag Lichte Muziek te zingen.

Harold Lenselink leidde de workshop 'gevorderden', Marinus Verkuil en Sjoerd van der Veen de workshop 'beginners'.

Choreografie-assistentie werd verleend door Irene Martin.

Het begeleidende combo stond onder leiding van Clara Rullmann.

Koor Dékoor o.l.v. Jildou Talman heeft de hele dag gewerkt aan presentatievaardigheden o.l.v. Ypy Zysling en gaf daarvan een demonstratie. Semi-professionele vocalgroep That's Life gaf een kort optreden.

Aantal deelnemers:

- workshops: 90 zangers
- demonstratiegroepen: 30 zangers

Internationaal Koorfestival, zondag 2 juli '95

In het kader van het Internationaal Koorfestival, dat eens per vier jaar in Arnhem wordt gehouden, heeft Keunstwurk een tweetal internationale koren naar Sneek uitgenodigd, om ook het Friese publiek een vleugje van dit internationale festival te laten beleven.

Aanwezig waren een kinderkoor uit Taiwan, The Saint Vincent Catholic Church' Childrens Choir o.l.v. Mr. Koaerh Shi, en een jongerenkoor uit Frankrijk, Choeurs de La Perverie o.l.v. Gérard Baconnais.

Als Fries koor was Meldije uit Sneek aanwezig o.l.v. Sjoerd en Gerben van der Veen.

De gezamenlijke koren hebben gezongen in de St. Martinuskerk.

Ondanks het mooie weer was de kerk redelijk bezet. Resultaat van het project was een goed concert en leuke internationale contacten.

Aantal deelnemers:

- koren: kinderkoor ca. 50, jongerenkoor ca. 40, Meldije 18
- publiek: geschat 200

Strijkersdag '96

In het voorjaar van '95 werden de voorbereidende gesprekken met de strijkers-docenten voor de organisatie van de Strijkersdag gevoerd. Besloten werd om de strijkersdagen op te delen in studiedagen voor beginners en voor gevorderden. Dit besluit werd mede ingegeven door de wens om samen te werken met VIKV-Friesland en de studiedag in een Friese muziekschool onder te brengen.

Belangrijk voor de uitvoering van de dag is een bijbehorende instructiedag 'auditief werken met volksmuziek' voor docenten.

De Strijkersdag voor beginners zal plaatsvinden in 1996.

Aantal deelnemers: n.v.t.

Op Spoor naar een Koor

In 1995 is een begin gemaakt met het zangproject Op Spoor naar een Koor.

Doel van het project is zingende schoolklassen en zangkoren met elkaar in aanraking te brengen en met elkaar te leren zingen.

Hiervoor is nieuw materiaal nodig. Daarvoor wordt een componeer-/arrangeerwedstrijd uitgeschreven voor kinderstemmen en volwassenenkoor.

Voor dit project zijn de voorbereidende besprekingen gevoerd met de organisatoren van de projecten Overijssel Zingt en Noord-Holland Zingt.

Tevens zijn de eerste afspraken gemaakt tussen de Keunstwurk-afdelingen AK en KV en met de consultants van OAB (Onderwijskundig Advies Bureau) Opsterland.

Een uitgebreid projectverslag volgt in 1996.

Aantal deelnemers: nog n.v.t.

ADVISERING AMATEURMUZIEK

Informatieboekje voor de koren

Keunstwurk heeft een boekje uitgegeven met relevant informatiemateriaal voor koren. De informatie behelst o.m. adressen van koorbonden, subsidiemogelijkheden, muziekhuur en -aanschaf, opleidingsmogelijkheden voor amateurs, muziekscholen, begeleidingsorkesten, concertseries, vacaturebanken, etc.

Het boekje is smakelijk vormgegeven en voorziet duidelijk in een behoefte. Voor het eind van het jaar was de eerste druk reeds uitverkocht. Het boekje heeft ook landelijk aandacht getrokken.

Nieuwsbrieven voor koren en zangers

Uitgifte van een driemaal per jaar verschijnende nieuwsbrief voor koren en zangers. Deze wordt verzonden aan alle koren, dirigenten, muziekscholen, zangers/docenten en aan de resonansgroep.

Na een voorzichtige start in '94 is de Nieuwsbrief inmiddels een vast onderdeel geworden van de informatievoorziening in de amateurmuziek, sector zang.

Aantal deelnemers: oplage ca. 700 stuks

Slagwerkopleidingen (advisering aan SAMO en Muziekscholen)

In 1995 zijn nog twee SAMO-slagwerkopleidingen gestart, in Dokkum en in Franeker.

De derde opleiding is in '95 geheel overgenomen door CKV Meldij/Karwei te Drachten.

Het streven van Keunstwurk is alle 1e-lijns cursussen onder te brengen in de reguliere opleidingsinstituten: de muziekscholen.

Met de muziekscholen van Harlingen/Franeker en Dokkum zijn inmiddels afspraken gemaakt om ook daar de cursussen in het reguliere aanbod van de muziekschool op te nemen.

We slagen in deze 'omslag' van zienswijzen bij muziekscholen en korpsen door de goede contacten die we in het platform amateurmuziek opbouwen. Verder is de samenwerking met het Nederlands Instituut voor Blaasmuziek (NIB) te Utrecht prima en constructief.

Aantal deelnemers: Dokkum: 8; Franeker: 9

DANS

Algemeen:

De dansactiviteiten die Keunstwurk organiseert, zijn gericht op verschillende doelgroepen. Het totaal aan activiteiten bestrijkt een breed veld van verschillende dansdisciplines:

- moderne dans (met uitzondering van ballroom) en dansexpressie
- klassiek-en jazzballet
- volksdans
- folkloristische dans

Keunstwurk richt zich met haar activiteiten vnl. op het dans-kader, te onderscheiden in de volgende doelgroepen:

- dansdocenten
- folkloristen
- volksdanskader (in samenwerking met het Frysk Folkdûns Sintrum)

Daarnaast organiseert Keunstwurk activiteiten voor een breder in de dans geïnteresseerd publiek. Dit met als doel de dans onder de aandacht te brengen en jeugd te stimuleren.

DESKUNDIGHEIDSBEVORDERING KADER AMATEURDANS

Dansdagen voor volksdanskader en leden van volksdansverenigingen

Cursussen van één of meerdere dagdelen waarin dansen worden aangeleerd uit een bepaald land. Bekende volksdansstijlen worden uitgediept, met onbekende stijlen wordt kennisgemaakt. Voor het kader betekent dit uitbreiding van het repertoire, voor alle deelnemers het bevorderen van eigen vaardigheid.

Bij een aantal cursussen wordt speciaal aandacht besteed aan methodiek en didactiek.

Aantal deelnemers: 160 personen

Bijscholing M.B.v.O.-kader (Meer Bewegen voor Ouderen)

Circa drie bijscholingsdagen per jaar voor de M.B.v.O.- volksdansleiding. Gedeeltelijk gericht op uitbreiding van het repertoire, gedeeltelijk op methodiek en didactiek.

Er zijn twee nieuwe dansprogramma's behandeld die beide in de smaak vielen. Tijdens de derde cursusdag zijn de moeilijker dansen uit beide programma's herhaald, waarbij extra aandacht is besteed aan de manier van aanleren.

Aantal deelnemers: 140 personen

Opleiding M.B.v.O.-Dans

Deze parttime opleiding wordt georganiseerd door het CIOS, Sport Friesland en Keunstwurk. De lessen worden gegeven aan het CIOS te Heerenveen. De cursus duurt ruim een jaar (inclusief stage). Indien de examens met goed gevolg afgelegd zijn wordt een landelijk erkend certificaat uitgereikt.

De lessen omvatten: repertoire, eigenvaardigheid, methodiek/didactiek, psychologie, gezondheidskunde en twee stages van drie maanden (één keer per week twee uur).

De cursus is op dit moment nog niet afgerond, dus het aantal geslaagden is nog niet bekend.

Ook de eindevaluatie van de cursus moet nog komen.

Tijdens een tussentijdse evaluatie kwamen een aantal punten naar voren (lesindeling, begeleiding stagebegeleidsters, samenwerking van de docenten, contact docenten/cursisten) die bij een eventuele volgende cursus anders geregeld moeten worden.

Of er volgend seizoen weer een opleiding moet komen en hoe die georganiseerd moet worden, wordt na de eindevaluatie bekeken.

Aantal deelnemers: 13 personen

Wekelijkse training dansdocenten

In blokken van vijf- of zesmaal wordt gedurende het gehele seizoen een wekelijkse training aangeboden. Per blok wordt lesgegeven in één bepaalde dansstijl zoals klassiek, jazz, modern, enz.

De doelstelling is om de eigen vaardigheid van de dansdocenten op peil te houden danwel te verhogen en eventueel nieuwe ideeën voor hun lessen te geven. Hieraan is zeker voldaan.

Aantal deelnemers: 8 personen

Intrainweekend dansdocenten

Gedurende een weekend vlak na de vakantie werden workshops freestyle-jazz en Pilatestechniek aangeboden. Er waren verschillende mogelijkheden: een heel weekend Pilates-techniek, twee middagen jazz, of 's morgens Pilates en 's middags jazz.

Het was een gezamenlijke activiteit van de provincies Friesland, Groningen, Drenthe en Overijssel, voortgekomen uit het interprovinciaal dansoverleg.

De Pilatestechniek is een oefenmethode voor het gehele lichaam.

Aantal deelnemers: 24 personen

Weekend contactimprovisatie

Contactimprovisatie is het komen tot groepswerk door gebruikmaking van de zwaartekracht en gewichtsverplaatsingen.

Na een aantal oefeningen (vallen, rollen, gewichtoverbrengen enz.) en het aanleren van een serie 'trucs', werden improvisatieopdrachten gegeven. Met name de wat meer acrobatische trucs werden enthousiast ontvangen.

Aantal deelnemers: 14 personen

Bijscholing kostuumcommissies folkloristische groepen

De dag bestond uit een lezing en het bezichtigen van kostuums.

Aantal deelnemers: 20 personen

Bijscholing kinderdanskader: Dansen met materialen

Tijdens deze middag werd gewerkt met verschillende attributen zoals emmers, bloemen, kettingen, stokken, hoeden.

De deelnemers hebben een groot aantal ideeën mee naar huis gekregen over het gebruik van verschillende attributen bij bestaande volksdansen. Verder is er veel aandacht besteed aan het improviseren zowel op bestaande dansen als geheel vrij, maar wel met gebruikmaking van attributen.

Aantal deelnemers: 18 personen

Bijscholing kinderdanskader: Presentatie/uitvoering

Doelstelling: Hoe werk je vanuit volksdans en dansexpressie met kinderen toe naar een uitvoering of hoe maak je een leuke presentatie/open dag.

De aangeboden stof kwam te vroeg voor drie net beginnende kinderdansleidsters, de overige deelnemers waren zeer enthousiast over cursus en docente.

Aantal deelnemers: 21 personen

Bijscholing kinderdanskader: Fia Fia

Aanleren van de simpelste dansen uit het programma Fia Fia, dansen uit Polynesië.

Er zijn een achttal dansen aangeleerd, zowel de dans als de liedtekst. Vooral voor mensen die werken met jonge kinderen zeer bruikbaar materiaal, met name ook voor schoolklassen.

Aantal deelnemers: 17 personen

EVENEMENTEN/FESTIVALS AMATEURDANS

Dansvakantiekamp

Gedurende vijf dagen werd aan kinderen in de leeftijdsgroep negen tot en met twaalf jaar lesgegeven in verschillende dansdisciplines zoals jazzdans, volksdans, dansexpressie. Bovendien ging er dit jaar ook een docente beeldende kunst mee, zij werkte met de kinderen aan kostuums, decor en attributen.

De deelnemende kinderen zijn bezig geweest met zowel hun eigen als andere dansstijlen. Ze hebben kunnen proeven van wat er allemaal komt kijken bij het maken van een presentatie/voorstelling en het als groep samenwerken om dit goed te laten verlopen.

Het kamp had een thema. De presentatie is 's avonds (buiten) opgevoerd voor mensen van naburige campings, enz.

Volgend jaar wordt het kamp in ieder geval nog een keer met dezelfde drie docenten georganiseerd.

Aantal deelnemers: 38 kinderen

Productie Voorbijgangers

Productie met leerlingen van verschillende balletscholen, creativiteitscentra en jazzgymverenigingen. De productie zou gekoppeld worden aan de leerlingenuitvoeringen van de betreffende dansinstellingen en eventueel elders uitgevoerd worden.

Voor de deelnemers was deze activiteit zeer leerzaam, zowel door het kennismaken met een geheel andere manier van lesgeven als door het werken aan een productie van twintig minuten.

De productie zelf werd zeer goed ontvangen.

Tegenvallend was de interesse vanuit het Overleg Danspedagogen voor het geheel, het was de bedoeling dat ook zij het proces zouden volgen en iets van de werkwijze op zouden steken. Ook het koppelen aan de leerlingenuitvoeringen was moeizaam, waardoor het aantal voorstellingen wat beperkt bleef.

Aantal deelnemers: 8 leerlingen van 6 verschillende dansinstellingen

Kinderdansdag

Deze werd op twee plaatsen gehouden: één in Leeuwarden en één in Gorredijk. De dag bestond uit het aanleren van liedjes en dansen uit de Stille Zuidzee, het zien van een voorstelling van dansen uit datzelfde gebied, het bekijken van een diaserie over een aantal eilanden daar en het maken van kleding en bloemversieringen voor de afsluitende presentatie.

Kinderen hebben kennis gemaakt met een geheel andere dansvorm. Veel dansen uit de Pacific worden zittend gedaan, er wordt veel met handen en armen gedanst en veel gezongen.

Als afsluiting werd er een kleine voorstelling voor ouders gepresenteerd.

Aantal deelnemers: 140 kinderen

Amateur Dans Festival Friesland

Het Amateur Dans Festival is een landelijk festival voor amateurdansgroepen dat om de twee jaar door het LCA (Landelijk Centrum Amateurdans) georganiseerd wordt. Elke provincie organiseert zijn eigen voorronde, door een landelijke jury worden per provincie één of meer groepen uitgekozen voor de landelijke finale.

Dit jaar konden groepen kiezen uit drie verschillende categorieën: Open Podium, Choreografenpo-

dium en Produktiegroepen.

Door invoering van het Open Podium is deelname aan het festival ook voor beginnende groepen/choreografen haalbaar.

Jammer is dat de trend van afgelopen jaren zich doorzet namelijk: steeds minder afwisseling van dansstijlen. Zowel volksdans als folklore maar ook jazzdans verdwijnen af en toe volledig uit beeld. Er moet aan gewerkt worden om het festival weer een doorsnee van de amateurdanswereld te laten zijn.

Deelnemende groepen konden begeleiding krijgen op gebied van de choreografie, zowel in de vorm van een voorbespreking als een gesprek achteraf. Van dit laatste hebben alle groepen gebruik gemaakt.

Aantal deelnemers: 235 en ca. 400 toeschouwers

Volksdansbal

Onder leiding van een volksdansleid(st)er en met begeleiding van een volksdansorkest wordt er een hele avond in vlot tempo gedanst.

Het balprogramma was gericht op beginnende volksdansers, deze kunnen op een normaal bal meestal nauwelijks uit de voeten omdat ze nog te weinig danservaring hebben. Voor velen was dit hun eerste kennismaking met dansen op levende muziek. Voor herhaling vatbaar.

Aantal deelnemers: 40 personen

Dansmuzikantencursus

Tijdens een aantal dagen leren muzikanten/volksdansorkestjes dansers te begeleiden en samen te werken met dansleiding. Bovendien wordt gewerkt aan het maken van tweede stemmen, improviseren, uit het hoofd spelen, enz.

Er zijn dit jaar nieuwe docenten aangetrokken en er is een combinatie gemaakt met een dag 'werken met levende muziek' voor dansleiding. Tevens is er een dag Zang en Percussie georganiseerd.

Aantal deelnemers: 30 personen

ADVISERING AMATEURDANS

Kommissje Dûns

Deze commissie waarin afgevaardigden zitten vanuit de drie danswerkvelden vergadert circa achtmaal per jaar.

De commissie denkt mee over beleid, te organiseren activiteiten en helpt ook praktisch, bijvoorbeeld bij festivals.

Aantal deelnemers: 7 commissieleden + consulent

Nieuwsbrief Dans

Nieuwsbrief met daarin data en omschrijvingen van komende door Kunstwerk georganiseerde activiteiten, beschouwingen van afgelopen activiteiten, algemeen dansnieuws, lijst van dansvoorstellingen in de provincie Friesland, enz.

Er zijn drie goed gevulde nieuwsbrieven verschenen waarin naast de activiteiten veel informatie stond zoals: recensies, artikel fysiotherapeut, info over danssoorten, enz.

Aantal deelnemers:

350 adressen van docenten, verenigingen, muziek-en dansscholen, andere culturele instellingen, volksdansverenigingen, folkloregroepen, andere dansliefhebbers

Vergaderingen van de drie koepels

1. FFS (Frysk Folksdûns Sintrum), waarbij de volksdansverenigingen aangesloten zijn. (vier vergaderingen)
2. Overleg Danspedagogen Friesland. Dit is geen echte koepelorganisatie, maar een overlegorgaan van dansdocenten. (drie vergaderingen)
3. District Noord van de Federatie voor Folkloristische Groepen. Hierbij zijn de skosploegen aangesloten. (zes vergaderingen)

Door deze bijeenkomsten weten mensen Keunstwurk te vinden en blijft de consulent op de hoogte van wat er leeft in het werkveld. Met de eerste twee koepels is de samenwerking en de verstandhouding goed. Met district Noord van de Federatie voor Folkloristische Groepen komt de samenwerking op gang.

Aantal deelnemers:

1. 7
2. ca. 15
3. gemiddeld 8

TONEEL

Algemeen:

Voor de sector Amateurtoneel werkt Keunstwurk nauw samen met het FCAA (Fries Centrum Amateurtoneel/Amateurtoanielskoalle). De consultants organiseren voor het FCAA veel scholings-activiteiten. Tussen het FCAA en Keunstwurk vindt een afstemming plaats wie welke activiteiten organiseert.

Hieronder staan de activiteiten vermeld die door Keunstwurk worden georganiseerd. De FCAA activiteiten staan vermeld in het jaarverslag van het FCAA.

DESKUNDIGHEIDSBEVORDERING KADER AMATEURTONEEL EN TONEELSCHRIJVERS

Experimenteel theater vierluik en schrijfproject Flying Fish / Praktikabel

Door de redactie van Praktikabel waren vier schrijvers uitgenodigd om ieder een beschouwing te geven over een kwart van een in vier stukken gescheurde foto.

Voor het theaterproject werden door de dramaturg vier andere, Friese schrijvers (Anne Feddema, Willem Abma, Trinus Riemersma en Bouke Oldenhof) gevraagd om op een middag ieder een scène te schrijven op basis van een deel van de foto. Onder begeleiding van de dramaturg werden de scènes later bijgeschaafd en op toneel gezet door vier regisseurs, met ieder één à vier spelers. Voor de vormgeving was beeldend kunstenaar Gjalt Walstra gevraagd.

De scènes werden vier keer gepresenteerd in Theater Romein, de tweede keer in het kader van het Straattheaterfestival in mei 1995. Bij de première werd het Praktikabel-nummer gepresenteerd.

De voorstellingen waren zeer divers, maar hadden door het uitgangspunt, de onderlinge verwijzing van voorwerpen van de foto en door de vormgeving toch een merkwaardige eenheid. De reacties van het publiek waren zeer positief. Mede gezien de zeldzaamheid van experimenten op het gebied van toneelschrijverij en theater in Friesland mag het project geslaagd worden genoemd.

Aantal deelnemers: 4 schrijvers, 4 regisseurs, 13 spelers, 1 vormgever

Schrijversbegeleiding

- Bernlef-workshop

Workshop toneelschrijven voor Friestalige studenten (van studentenvereniging Bernlef) uit Groningen.

Van de vier deelnemers viel er al spoedig één af. Begonnen is met verschillende schrijfopdrachten; daarna werden er synopsis opgesteld. Toneelschrijven vraagt om een lange adem. De drie overgebleven schrijvers hebben alle drie een stuk in de pen, maar om uiteenlopende redenen laat de voltooiing op zich wachten. Verdere dramaturgische begeleiding gebeurt individueel.

Aantal deelnemers: 3 personen

- Individuele begeleiding van toneelschrijvers

Er zijn in de loop van 1995 nog een tiental andere schrijvers begeleid. De bemoeienis van de dramaturg loopt daarbij zeer uiteen: van het lezen van een manuscript en het voeren van een enkel advies-gesprek tot meer intensieve begeleiding (waarbij je dan moet denken aan maximaal zo'n zes, langere gesprekken en het lezen van synopsis, scènes of hele versies).

In sommige gevallen werd geschreven voor een vooropgezet doel, zoals bij de Iepenloftspullen, hetgeen de begeleiding anders van karakter maakte.

Een enkele keer werd ook advies gevraagd over een bewerking.

Aantal deelnemers: ca. 10 personen

Jeugdtheaterwerkplaatsen

Gedurende een heel seizoen kunnen jongerentoneelgroepen los of aangesloten bij een vereniging toneelspeellessen krijgen onder begeleiding van een toneeldocent. De begeleider van de jongerengroep draait daarin ook mee. Op die manier wordt de begeleider gecoacht. Na de lessen krijgt de begeleider bij het maken van de voorstelling met deze groep regiebegeleiding van dezelfde toneeldocent.

Bedoeling is om de continuïteit van jongerentoneel in de provincie te bevorderen om op die manier de verjonging binnen het amateurtoneel te stimuleren.

In de provincie zijn er steeds meer initiatieven van jongerengroepen. De behoefte aan dit soort begeleiding is er wel degelijk, maar vaak ontbreken de financiële middelen. Daarnaast is er nog een soort schroom om een aanvraag te doen. Zoals het er nu naar uitziet gaat zich de tendens ontwikkelen dat er wel steeds meer gebruik van gemaakt gaat worden.

Aantal deelnemers: 12 jongeren en 1 begeleider

De Stoute Schoenen

In de bestaande verenigingen is vaak geen plaats voor de wat 'moeilijker' stukken. Terwijl er regisseurs rondlopen, die een stuk hebben dat ze ontzettend graag op de planken willen zetten. Zo'n voorstelling moet dan op ad hoc basis en dan komen er allerlei organisatorische problemen waar regisseurs voor terugdeinzen. Het amateurtoneel heeft er belang bij dat er bijzondere produkties gemaakt worden, zowel voor spelers, regisseurs, vormgevers als de technici. De Stoute Schoenen voorziet in ondersteuning om zo'n project van de grond te krijgen. Er zijn in 1995 twee aanvragen gedaan van regisseurs met een dergelijk project. Beide zijn gehonoreerd. Van beide regisseurs zijn de voorstellingen in 1996. Het project is nog niet afgerond. Twee regisseurs die op dit moment met hun stage bezig zijn van hun cursus amateurtoneelregisseur van het FCAA, maken op ad hoc basis een voorstelling met behulp van De Stoute Schoenen.

Aantal deelnemers: Beide voorstellingen zijn nog in ontwikkeling. Maar de bedoeling is dat medewerkers en publiek uitkomen op zo'n 400 personen.

EVENEMENTEN/FESTIVALS AMATEURTONEEL

Zinderende Zondagmiddag

Op zeven zondagmiddagen organiseren Keunstwurk, FCAA en Theater Romein een middag waarop bijzondere, belangwekkende en/of verrassende amateurtheatergebeurtenissen plaatsvinden. In 1995 waren dat: een voorstelling met inleiding of nagesprek met spelers en regisseur; een openbare repetitie van het werken aan een toneelstuk; centraal stellen van een thema; etc.

Het is een goed lopend project. Het voorziet duidelijk in een behoefte. Omdat ook steeds de thema's/onderwerpen verschillen, komen er naast een vaste deelnemersgroep ook steeds nieuwe deelnemers bij.

Aantal deelnemers: Per Zinderende Zondagmiddag verschilt het aantal deelnemers, maar het ligt steeds tussen de 60 en 120. Dus totaal aantal deelnemers in 1995 was: 630 personen.

Skriuwersdei

Workshop Toneelschrijven in het kader van de Skriuwersdei in Theater Romein (in samenwerking met FLMD).

De workshop is bedoeld om mensen met nog geen enkele ervaring op dit gebied te laten kennismaken met het schrijven van toneelteksten. Na een inleiding worden de deelnemers aan het werk gezet en de resultaten worden nabesproken. Sommigen kwamen later met een langere tekst terug voor persoonlijk advies.

Aantal deelnemers: 12 personen

ADVISING AMATEURTONEEL

Bemiddelingpool (catalogus)

Beschikbaar stellen en kond doen van (nieuw) repertoire.

In het seizoen '94-'95 is het tweede deel van De Klapper uitgekomen, met zo'n kleine honderd titelbeschrijvingen van vertaald en oorspronkelijk Friestalig toneel. De Klapper is gepresenteerd (en verkocht) op een Zinderende Zondagmiddag met een Stukkenmarkt. Mensen die De Klapper al hadden konden een aanvulling aanschaffen.

In het seizoen '95-'96 komt geen nieuw (derde) deel uit, maar wordt gewerkt aan een toneelcatalogus op diskette.

Aantal afnemers: ca. 90 personen

Repertoire advies

Aanraden van toneelstukken, bezetting, inhoud, enz. Uitlenen van manuscripten. Inlichtingen over toneelstukken en toneel in het algemeen.

Sinds het verschijnen van De Klapper, het beschikbaar komen van meer toneelteksten en de 'cohabitation' met de Stuif (die toneelboekjes uitleent en verkoopt) is de vraag naar repertoire-advies en het uitlenen van toneelteksten toegenomen.

Aantallen: ca. 200 toneelstukken uitgeleend
ca. 100 repertoire-adviezen

Iepenloft

Adviezen over de verdeling van de door Keunstwurk ter beschikking gestelde subsidie voor de verschillende Friese Iepenloftspullen. De volgende Iepenloftspullen werden gesubsidieerd:

- Iepenloftspul Menameradiel met 'Rûzje op 'e Ryp!'
- Iepenloftspul Jorwert met 'In Midsimmernachtdream'
- Iepenloftspul Burgum met 'Blau Bloed'
- Berne-ipeenloftspul Jorwert met de musical 'Strobke', it Fryske 'Kruimeltje'

Fryske Toaniel Krante

Dit project wordt gedragen door zeven verschillende organisaties op het gebied van toneel in Friesland. Dit zijn het FCAA, BFT, Tryater, SSFT, StUFT, IFAT en Keunstwurk. Keunstwurk verzorgt de uitgaven.

Per seizoen verschijnen drie uitgaven van dit magazine, waarin naast de verschillende activiteiten die elke organisatie aanbiedt ook achtergrond- en informatieve artikelen staan over interessante ontwikkelingen in het (amateur)theater. Het magazine heeft een onafhankelijke redactie.

De Fryske Toaniel Krante voorziet duidelijk in een behoefte. Het is een goede manier om het contact met het amateurtoneelveld te onderhouden. Door de achtergrondartikelen en het bekendmaken van het cursus- en activiteiten aanbod van de verschillende organisaties ontstaat er een betere werving.

Aantal deelnemers: Het aantal vaste abonnees is zo'n 3100. Daarnaast worden er exemplaren neergelegd in de diverse schouwburgen en culturele centra in Friesland.

Totale oplage: 4000 exemplaren

JEUGDTHEATERSCHOOL

De Jeugdtheaterschool ging afgelopen jaar haar vijfde seizoen in. Inmiddels biedt zij aan 46 jonge acteurs en actrices uit heel Friesland een plaats waar elke zaterdag in de periode september-april lessen worden gegeven in de verschillende aspecten van het theatervak. Niet alleen toneelspelen, maar ook zang, dans, bewegingstraining en stemtraining.

Afgelopen seizoen gaven onder anderen les: Hilde Mulder (tevens coördinatie), Gooitsen Eenling, Hildegard Draayer, Sassan Yaghmai, Tamara Schoppert, Thijs Feenstra, Trudie Lute en Peter Sijbenga.

Naast de lessen worden in het oog springende voorstellingen gemaakt met derdejaars leerlingen.

In 1995 was dat in een nieuwe vorm: de Studioproductie. Een korte periode wordt gewerkt met een gastregisseur en vervolgens wordt een kleinschalige voorstelling gepresenteerd. Dit jaar waren dat 'Antigone' in een regie van Rob Vriens en 'Open Huis' in een regie van Trudie Lute. Middels deze voorstellingen wil de Jeugdtheaterschool steeds weer nieuwe wegen zoeken om te laten zien wat jongeren en theater elkaar te bieden hebben. En dat is een heleboel, zo blijkt steeds weer.

KUNSTZINNIGE VORMING

Algemeen:

Keunstwurk richt zich met ondersteunende activiteiten op leraren in het basis- en speciaal onderwijs.

Door schooloverstijgende cursussen voor individuele docenten en cursussen en begeleiding op school (projecten op maat) wordt de kwaliteit van de kunstzinnige vorming verbeterd.

Bij voorstellingen wordt lesmateriaal ontwikkeld en er worden praktische publikaties uitgegeven over verschillende deelonderwerpen.

Hieronder volgen per kunstdiscipline de activiteiten van de consultants Kunstzinnige Vorming in het basis- en speciaal onderwijs.

DESKUNDIGHEIDSBEVORDERING LERAREN BASISONDERWIJS

b e e l d e n d

Teamtrainingen op maat

In het schooljaar '95-'96 hebben twee scholen in Heerenveen een opfrisbijeenkomst aangevraagd voor een project kunst en beeldend werken. Als nascholing heeft een derde school een meerjaren-opzet met het hele team uitgewerkt en ingevoerd.

In Joure heeft een school in de periode april-juni drie bijeenkomsten gehad waarop zij de aanvraag hebben geformuleerd voor een jaar begeleiding op maat.

Het team van De Hoekstien in Surhuisterveen werkt na een begeleiding en training met de kunstbeschouwing als rode draad.

Aantal deelnemers: 44 leraren basisonderwijs

Scholen: Heerenveen, De Hoeksteen, 9 leraren basisonderwijs
 Heerenveen, De Akker, 8 leraren basisonderwijs
 Heerenveen, De Roerganger, 6 leraren basisonderwijs
 Joure, St.Mattheusschool, 11 leraren basisonderwijs
 Surhuisterveen, De Hoekstien, 10 leraren basisonderwijs

Teamtraining op maat: I.B.S. De Jint in Stiens

Doel van de training: beeldende lessen maken die procesgericht zijn en waarbij de beleving van kinderen op de voorgrond staat. Daarnaast kwam het kijken naar kunst met kinderen aan bod.

De teamtraining heeft geleid tot een vervolgtraining. Het doel van de vervolgtraining is het structureel invoeren van de op school gebruikte methoden op het gebied van tekenen, handvaardigheid en textiel.

Aantal deelnemers: 12 leraren basisonderwijs

Workshop met It Foarhûs in Drachten

Eenmalige praktische en theoretische teamtraining op maat over de huidige stand van zaken in de beeldende vorming in het basisonderwijs.

Aantal deelnemers: 14 leraren basisonderwijs

Workshops bij het kunstproject Kunst in je Omgeving

Twee workshops om te leren werken met kinderen aan de hand van het boek 'Kunst in je Omgeving'.

Aantal deelnemers:

Ooststellingwerf: 31 leraren basisonderwijs

Smallingerland: 28 leraren basisonderwijs

Workshop educatieve tentoonstelling

In de workshop werden docenten van groep 7/8 basisonderwijs en groep 1/2 van het voortgezet onderwijs voorbereid op het geven van lessen behorende bij de educatieve tentoonstelling Niet alleen voor de Sier.

Aantal deelnemers: 45 leraren basis- en voortgezet onderwijs

Verzamels cursus beeldende vorming

Deze cursus bestond uit de volgende onderdelen:

Leren omgaan met tekenen van wat je ziet, kunst kijken met kinderen, vormen tot leven laten komen vanuit de fantasie en 'hoe bedenk ik goede opdrachten en bouw ik een les op'.

Het overal even aan ruiken vraagt om een vervolgcursus. Zeven leraren gaan door met een vervolg van drie bijeenkomsten.

Aantal deelnemers: 8 leraren basisonderwijs

d a n s

Basis cursus dans

Deze cursus bevat alle ingrediënten die van belang zijn voor een leerkracht om een begin te maken met dans op school, inclusief werkboek en muziekband.

De leerkrachten werken in deze cursus vooral aan hun eigen vaardigheden en krijgen voldoende dansmateriaal mee om zelf mee aan de slag te kunnen.

Aantal deelnemers: 8 leraren basisonderwijs

Vervolg cursus dans We kunnen vliegen

Een proefproject als een vervolg op de basis cursus van vier bijeenkomsten en een schoolbezoek, gericht op het invoeren van de dans en op de praktijksituatie van de leerkracht. Er wordt gewerkt met de 'domeinen' (kerndoelen) van de dans.

De deelnemers waren drie muziekvakleerkrachten die al veel met dans werken, soms als onderdeel van de muziekles, soms als zelfstandig blok. Aan hen kon veel individuele steun worden gegeven. Deze cursus wordt volgend jaar op maat aangeboden in drie blokken verdeeld over een heel schooljaar.

Aantal deelnemers: 3 leraren basisonderwijs

Dansen met en als ... een touw?

Een cursus van drie bijeenkomsten waarin gedanst wordt met verschillende materialen.

Vooraf mensen van het speciaal onderwijs kunnen met het materiaal goed uit de voeten.

Aantal deelnemers: 10 leraren basis- en speciaal onderwijs

Dansen met kleuters

In één bijeenkomst, gevolgd door een voorbeeldles en een observatieles op school leren leraren aan de hand van acht schriftelijke voorbeeldlessen hoe zij gevarieerder kunnen dansen met kleuters.

De ondersteuning op de school zelf is arbeidsintensief maar heel nuttig door ter plekke adviezen te kunnen geven. Veel van deze cursisten stromen door naar de basis cursus dans.

Aantal deelnemers: 32 leraren basisonderwijs

Project rond strips/cartoons

In één dag tijd werkt de dansconsulent samen met de leerkracht naar een kleine danspresentatie rond stripfiguren, voor kinderen van de bovenbouw. Het project paste heel goed in de manier van onderwijzen op Jenaplanschool De Ynlaet te Heerenveen.

Aantal deelnemers: 3 groepen

Voorjaarscursus kindervolksdans

De cursus bestond uit twee bijeenkomsten. Een kennismaking.

De cursus blijkt zeker te voldoen aan de behoefte en is een goede aanvulling op het al bestaande aanbod. De cursus komt in het reguliere aanbod, maar dan met vier bijeenkomsten.

Aantal deelnemers: 14 leraren basisonderwijs

Cursus kinder(volks)dans

Nieuw repertoire volksdansen met extra aandacht voor de bovenbouw. Daarbij aandacht voor aanleermethoden.

De cursus bestaat uit vier bijeenkomsten met beschrijvingen en muziekband.

Aantal deelnemers: 12 leraren basisonderwijs

Een project op maat

Op de basisschool It Fundamint te Hallum werden twee voorlichtingsavonden verzorgd rond de mogelijkheden van dans op hun school voor het hele team en een vertegenwoordiging van de ouders.

Aantal deelnemers: 12 leraren basisonderwijs

d r a m a

Workshop voor godsdienstleraren op openbare basisscholen

Kennismaken met dramawerkvormen waarmee je een verhaal op een actieve manier kunt aanbieden/verwerken.

Aantal deelnemers: 23 leraren basisonderwijs

Drie workshops Applaus in de Toneelhoek

De workshops werden gegeven op een studiedag voor leraren over ervaringsgericht onderwijs.

Workshop over werken met een toneelhoek in de klas; hoe richt je hem in, hoe introduceer je een nieuw decor, hoe breng je de kinderen op spelideeën en hoe organiseer je het spelen in de toneelhoek. Deze werkvorm past helemaal bij de manier waarop ervaringsgericht onderwijs werkt. Zij laten kinderen zelfstandig in hoeken werken.

Aantal deelnemers: 50 leraren basis- en speciaal onderwijs

Spelen met verhalen

Cursus van drie bijeenkomsten om kennis te maken met dramawerkvormen die je kunt gebruiken om te spelen met verhalen.

In de cursus wordt het hoe en het waarom van de werkvormen uitgelegd en geoefend met het aangeboden materiaal.

In de tussenliggende tijd proberen de cursisten het oefenmateriaal in hun eigen groep uit. Het wel en wee hiervan wordt besproken op de volgende bijeenkomst.

Gegeven als schooloverstijgende cursus van drie keer in Drachten.

Gegeven op maat op De Pigea in Workum en op De Triangel in Steggerda.

De Triangel heeft het vak drama ingevoerd in het lesrooster.

Aantal deelnemers: totaal 28 leraren basisonderwijs

Begeleiding bij de implementatie van het vak drama

Het team van basisschool De Hoekstien uit Surhuisterveen is begeleid en bijgeschoold.

De leerkrachten zijn in staat om het vak zelfstandig te geven. De school heeft ervoor gekozen het vak drama te koppelen aan leerinhouden of thema's uit andere vakken.

Aantal deelnemers: 8 leraren basisonderwijs

Zo doe je dat

In tweeëneenhalf uur krijgen de cursisten een aantal denkkaders aangereikt om het organisatie- en regie-proces van schoolvoorstellingen efficiënt te laten verlopen. Het aangeboden materiaal is na te lezen in het werkboek dat de cursisten meekrijgen. Faciliteiten en service in Het Posthuistheater te Heerenveen hebben de kwaliteit van dit project ondersteund.

De cursus is ook gegeven als project op maat op CBS De Ark, Makkum

Aantal deelnemers: 21 leraren basisonderwijs

Drama met kleuters

Cursus van vier bijeenkomsten waarbij de rol van de 'creatieve juf' (die veel bedenkt en voordoet) wordt veranderd in een observerende en procesbegeleidende hoofdtaak. De passieve groep wordt nu een creatieve groep. De leerkracht begeleidt en nuanceert het creatieve gedrag van de leerlingen.

Aantal deelnemers: 20 leraren basisonderwijs

Workshop Lichaamstaal

Workshop op een onderwijsdag van de gemeente Leeuwarden. De workshop Lichaamstaal is een kennismaking met een aantal non-verbale dramawerkvormen.

Aantal deelnemers: 24 leraren basisonderwijs

Begeleiding van De Triangel in Steggerda

Drie bijeenkomsten met het team:

één keer jaarplanning maken voor de dramalessen;

één keer training in het zelf ontwerpen van lessen bij verhalen;

één keer observatielessen in de klas en nabespreken van de gegeven lessen.

Aantal deelnemers: 4 leraren basisonderwijs

m u z i e k

Zoek de wolf, Peter!

In twee avonden is nagegaan hoe je met kinderen uit de bovenbouw kunt luisteren naar klassieke muziek (uit de laatste drie eeuwen). De gepresenteerde werkvormen waren direct te gebruiken in de eigen lespraktijk van de deelnemende leraren.

Aantal deelnemers: 14 leraren basisonderwijs

Begeleiding scholen

Training eigen vaardigheden en inzicht verkrijgen in muziekmethode op de volgende scholen:

Prins Bernhard (Kollum), Thomas van Aquino (Sneek), Koningin Juliana (Kollum), 't Swannestee (Langweer).

De begeleiding op de scholen verliep heel prettig. Alle scholen hebben gevraagd om een vorm van continuering.

Hulp bij ontwerpen en uitvoeren van schoolmusical op de Wiarda-skoalle in Goutum.

De musical was een groot succes. Ouders, kinderen en leraren waren heel betrokken.

Aantal deelnemers: 47 leraren basisonderwijs

Cursus Hoy een lied

Uit de liedbundel 'Hoy een lied' is een selectie gemaakt van liedjes die niet vaak gezongen worden. In twee middagen is dit onbekende repertoire ingestudeerd.

Aantal deelnemers: 13 leraren basisonderwijs

Vernieuwing Liedrepertoire 2

In vier middagen leerden de cursisten dertig minder bekende/nieuwe liedjes met diverse verwerkingsmanieren.

Tijdens de laatste middag werden de liedjes opgenomen op cassetteband, die de deelnemers konden bestellen.

Als fusieactiviteit gegeven op de scholen:

De Bongerd en De Regenboog te Drachten.

Als cursus in Dokkum, Sneek, Leeuwarden, Drachten, Heerenveen.

Aantal deelnemers: In totaal 102 leraren basisonderwijs

Sinterklaas- en Kerstliedjes

In één middag leerden de cursisten vijftig minder bekende/nieuwe Sint- en Kerstliedjes met diverse verwerkingsmanieren.

De cursus is gegeven in Sneek, Leeuwarden en Drachten.

Aantal deelnemers: 59 leraren basisonderwijs

Cursus Verdeel en heers

In twee middagen leerden de cursisten het schoolinstrumentarium te gebruiken. Ze ontvingen hierbij een werkboek.

Dit was een cursus voor 'beginners'. De cursus werd gegeven in Leeuwarden.

Aantal deelnemers: 12 leraren basisonderwijs

Liedrepertoire en beweging

Tijdens studiedagen van de CSO-school Sjalom uit Drachten is er een uur gewerkt aan nieuw liedrepertoire en beweging. Idem voor basisschool De Loods in Drachten.

Aantal deelnemers: 55 leraren basisonderwijs

t a a l

Basiswerkvormen voor het stellen

Het project werd uitgevoerd in vier bijeenkomsten van het team van de Koningin Beatrixschool te Lemmer, verspreid over het hele schooljaar.

In de teambijeenkomsten wordt geoefend met het aangeboden materiaal. In de tussenliggende tijd proberen de leraren het oefenmateriaal in hun eigen groep uit. Het wel en wee hiervan werd in de eerstvolgende bijeenkomst besproken.

Aantal deelnemers: 7 leraren basisonderwijs

Sjabloneren

Een cursus voor leraren die het belangrijk vinden om een meerwaarde te geven aan de schrijfproducten van hun kinderen. In twee bijeenkomsten is er gewerkt aan: het aanleren van de techniek en de toepassing bij taalproducten.

Aantal deelnemers: 27 leraren basisonderwijs

Van vertellen tot schrijven in het SO

Het project op maat werd uitgevoerd in vijf teambijeenkomsten verspreid over het hele schooljaar. In de teambijeenkomsten is geoefend met het aangeboden materiaal. In de tussenliggende tijd proberen de mensen het oefenmateriaal in hun eigen groep uit. Het wel en wee hiervan wordt weer besproken op de eerstvolgende bijeenkomst.

Aantal deelnemers: 12 leraren speciaal onderwijs

Basiswerkvormen voor schrijven

Aangevraagd door een school die een fusie achter de rug heeft en dit een goede manier vond om de twee teams te integreren. Eén team was bekend met taalvorming en beschouwde het project als een opfrisser.

Er zijn vier teambijeenkomsten geweest waar met het aangeboden materiaal geoefend werd.

Aantal deelnemers: 10 leraren basisonderwijs

Poëzie in het OVG

De cursus is een praktische ondersteuning van het werkboek 'Poëzie als schrijfvorm voor de basisschool' dat door Lambert Fortuin (consulent taalvorming) is samengesteld en gepresenteerd aan de OVB scholen in Leeuwarden.

De cursus bestond uit vijf bijeenkomsten waar met het materiaal uit het werkboek geoefend werd en ervaringen in de eigen groep uitgewisseld werden.

Aantal deelnemers: 10 leraren basisonderwijs

Dingen in de kring

Deze workshop is bedoeld om mensen bekend te maken met het onlangs verschenen boek 'Dingen in de kring' van Susanne van Norden. Op één middag wordt een reeks werkvormen uit het boek geoefend.

Aantal deelnemers: 8 leraren basisonderwijs

Workshop EGO Burgum

Ervaringsgericht onderwijs is een nieuwe stroming in het basisonderwijs. Kunstzinnige vorming sluit hier goed bij aan. Er werden drie workshops gegeven waarin zelf vertellen en schrijven centraal staat.

Aantal deelnemers: 60 leraren basis- en speciaal onderwijs

Workshop PDO Burgum

Pedagogisch didactisch onderwijs is een nieuwe richting in het onderwijs waarbij de houding van de leraar centraal staat, dit in tegenstelling tot de wat achterhaalde opvatting waarbij de lesstof voorop staat.

Bij kunstzinnige vorming is de houding van de leraar bepalend voor het proces. Kunstzinnige vormers hebben veel ervaring met deze benadering. In deze workshop wordt dan ook de nadruk gelegd op de rol van de begeleider.

Aantal deelnemers: 40 leraren basis- en speciaal onderwijs

MATERIAALONTWIKKELING BASISONDERWIJS

b e e l d e n d

Boek ABC van beeldend

Bij deze door Keunstwurk ontwikkelde methode zijn dia's gemaakt van het werk van kinderen, vervaardigd tijdens lessen door de consulent beeldende vorming in verschillende scholen.

Kunst in je Omgeving 2, Smallingerland

Kunstproject voor basisscholen in samenwerking met de gemeente Smallingerland, waaruit twee boeken zijn ontstaan: 'Kunst in je omgeving' (kunstbeschouwing aan de hand van beelden uit de gemeente Smallingerland) en 'Kunst in de klas' (toepassing van kunstbeschouwing bij de beeldende vakken, inclusief uitgewerkte lessen geïnspireerd op kunst).

Aantal deelnemers: 60 basisscholen

d a n s / d r a m a / m u z i e k

Lesbrieven/workshops Uurcultuur

In het kader van het project Uurcultuur (zie voor beschrijving pag. 6) zijn bij verschillende voorstellingen lesbrieven gemaakt en workshops gegeven aan leraren basis- en speciaal onderwijs. Het betreft de volgende voorstellingen:

Dans: 'Geen stad groot genoeg', 'Big Paper Piece', 'De engel en ik', 'Onbeschadigd sprookje';

Drama: 'De leeuw is los', 'Jaap is bang', 'Bert en Bram', 'De eiber', 'Pluk van de Petteflet', 'Ferdinand', 'Rammelende piano' en 'Jeanne d'Arc';

Muziek: 'Kazikketie-Beng', 'Brief van de zee', 'Pieckfijn', 'De Wakkere wereld' en 'Prinses Pom'.

d r a m a

Lesbrief over wat er allemaal bij komt kijken voordat een voorstelling in de schouwburg staat. Deze lesbrieven horen bij het boekje 'We zijn allang begonnen, maar nu begint het echt', geschreven door Joke van Leeuwen.

Afname: 20 exemplaren

t a a l

Kinderboekenweek

Bij boeken bij het thema van de kinderboekenweek zijn lessen gemaakt voor de disciplines drama, dans en taal.

Afname: 200 exemplaren

Berneboekesjuery

Dit is een samenwerkingsproject van het MSU, PABO-NHL, PABO-CHN, Afûk, Keunstwurk, CBD en It Fryske Boek.

Keunstwurk heeft een inhoudelijke bijdrage geleverd in de vorm van vijf lesbrieven bij vijf Friese jeugdboeken.

Aantal deelnemers: Het materiaal is naar alle basisscholen in Friesland gestuurd.

EVENEMENTEN/FESTIVALS BASISONDERWIJS

b e e l d e n d

De Tsjoenderij

In het kader van het rondreizende beeldende kunstproject De Tsjoenderij (zie beschrijving op pag. 10 en 11) zijn op het gebied van de kunstzinnige vorming de volgende activiteiten uitgevoerd:

Samenstellen van een rondreizende tentoonstelling met als thema landschap, vormgeven van de tentoonstelling, maken van een begeleidende diaserie, schrijven van een lesbrieft, coördineren van het gebruik van de lesbrieft en diaserie, en instellen van een kinderjury door basisscholen bij de tentoonstelling in het plaatselijke dorps huis. Het project is goed ontvangen door scholen en dorps huizen. De formule, lesmateriaal voor basisscholen gekoppeld aan een tentoonstelling in eigen dorps huis, voldoet uitstekend. Veel belangstelling van scholen voor een vervolgproject.

Aantal deelnemers: 16 basisscholen (4 in 1995 en 12 in 1996)

b e e l d e n d / d r a m a / t a a l

Boeken Boppe

Keunstwurk heeft samen met CBD, GCO en Omrop Fryslân een tweetalig leesbevorderingsproject ontwikkeld en uitgewerkt. Het project bestaat uit zes televisieuitzendingen en activiteiten voor de kijkende klassen. Voor de activiteit van de kijkende klassen is een handleiding gemaakt voor de leraar. Ook heeft Keunstwurk de begeleiding van de scholen die aan de uitzending meewerkten uitgevoerd.

Aantal deelnemers: Er zijn 2500 leerlingen die het project voor de kijkende klassen volgen; in 1995 hebben drie groepen aan de uitzending meegewerkt.

b e e l d e n d / d a n s

Aanvraag twee basisscholen i.v.m. fusie

Twee scholen gaan samen en willen de kinderen van de beide scholen met elkaar een activiteit laten doen om met elkaar kennis te maken. Integratie is het thema.

De workshop dans en beeldend werd aangeboden aan de docenten van de beide schoolteams. De activiteit kon direct met de kinderen worden uitgevoerd. Op deze workshops werd op muziek een lijnenspel gemaakt dat tot een decor verwerkt werd. Dezelfde muziekfragmenten waren uitgangspunt voor de vormgeving van de dans.

Nadat het project door de docenten was uitgevoerd met de kinderen is er contact geweest met de school. Ook bij de kinderen is het project heel goed aangeslagen.

Aantal deelnemers: 14 leraren basisonderwijs

b e e l d e n d / d a n s / d r a m a

Kunstbende

Stimuleren en verbeteren van de kwaliteit op het gebied van de kunsten voor jongeren i.s.m. Paula de Graaf van het BOF. Drie consultants hadden zitting in de jury voor de disciplines beeldend, dans en drama. Bovendien werd door de consulente dans het voorzitterschap van de jury van Kunstbende vervuld.

m u z i e k

Vakleerkrachtendag

Op één dag volgden de vakleerkrachten muziek drie workshops; over filmmuziek en dans (door Jenny Nijkamp), over een methode voor het basisonderwijs (Kees van Straten) en over nieuw liedrepertoire (Janny Kok). Vakleerkrachten zijn altijd erg blij met nieuw materiaal en vinden het prettig hun collega's te ontmoeten.

Deze dag werd gehouden in De Skâns te Gorredijk.

Aantal deelnemers: 75 leraren basisonderwijs

t a a l / b e e l d e n d

Kinderen groeten kinderen

Kinderen groeten kinderen is als onderdeel van het Frysk Festival aan de Friese basisscholen gepresenteerd.

Klassen van scholen konden meedoen door kaarten met een groet in tekst en beeld te verzenden in een speciaal hiervoor gedrukt doosje naar een andere school ergens in de wereld.

Er zijn vier lesbrieven gemaakt voor elke bouw één. Het materiaal is naar alle basisscholen gestuurd.

De adressen van scholen in de wereld zijn beschikbaar gesteld door Unicef en het Europese platform voor het Nederlandse onderwijs. De gedachte van het Frysk Festival, 'Salut au Monde!', is in dit project op de meest directe wijze gevierd.

Aantal deelnemers: 3000 kinderen hebben een kaart verstuurd

ADVISING KUNSTZINNIGE VORMING BASISONDERWIJS

b e e l d e n d

Overleg en advisering aan de NHL

Naar aanleiding van een eerder project in het Van Haren Museum over kinderwerk werd advies gegeven over de opzet van een kindermuseum in Heerenveen.

Aantal deelnemers: 3 (2 docenten NHL en 1 museummedewerker).

De Stoel

De Stoel is speciaal ontworpen en als kunstobject geschikt voor basisscholen/peuterspeelzalen e.d. Bij de stoel wordt een pakket met educatieve suggesties gevoegd.

Advisering voor plaatsing op twee scholen en bij De As (Sociaal Cultureel Werk) te Heerenveen. Daarna is er begeleiding uitgevoerd op deze instellingen, ter voorbereiding op de te maken lessuggesties.

Aantal deelnemers: 11 docenten en sociaal cultureel werkers

VI COMMERCIALISERING

In 1995 is Keunstwurk gestart met het organiseren van commerciële activiteiten. Deze hebben ten doel op langere termijn extra inkomsten voor Keunstwurk te genereren voor het organiseren van (nog) meer culturele activiteiten.

Hiertoe zal in januari 1996 een aparte stichting, ARTPLAN, worden opgericht.

Na twee jaar wordt bekeken of deze opzet kans van slagen heeft op langere termijn.

In 1995 zijn op deze basis uitgevoerd:

- 20 dagen interimmanagement
Uitvoering: René Douma
- 7,5 dagen gastdocentschap aan de NHL- Beeldende Vakken
Uitvoering: Hellen Zeeders, docente textiel
- 3 dagen gastdocentschap aan de NHL- Beeldende Vakken
Uitvoering: Klaas Altena, docent communicatievaardigheden

VII VERHUUR APPARATUUR

Hieronder volgt het overzicht van hoe vaak en hoelang de apparatuur werd verhuurd:

	aantal malen verhuurd	aantal dagen
Toneelverlichting		
volgspots	20	144
1000 Watt-lampen	9	112
500 Watt-lampen	54	378
Overheadprojector	3	4
Geluidsapparatuur	5	39
Dia-apparatuur	-	-
Video Sharp	7	7
Wissellijsten	9	132
Diversen	4	8

De verhuur van expositieborden is stopgezet vanwege ruimtegebrek.

VIII. ORGANISATIE

Het verslag over de organisatie van Kunstwerk bevat de volgende vier onderdelen:

1. Bestuur
 - samenstelling
 - werkzaamheden
2. Medezeggenschapsraad
3. Personeel
4. Samenwerking

1. SAMENSTELLING EN WERKZAAMHEDEN VAN HET BESTUUR

De bestuurssamenstelling

Per 31 december 1995 was de samenstelling van het bestuur als volgt:

- mevrouw C.W.J. Broeren, Zuidwolde, lid vanaf 17-11-1993
- Mr. R.W. de Casseres, Leeuwarden, secretaris vanaf oprichting
- G.A. Kessler, Warga, penningmeester vanaf oprichting
- R. Vogelzang, Drachten, vanaf oprichting, waarnemend voorzitter (vanaf okt.'94)

In november heeft mevrouw J.A. Lantermans bedankt voor het bestuurslidmaatschap.

Werkzaamheden van het bestuur

Het bestuur vergaderde in 1995 vijf keer.

Als belangrijkste onderwerpen kwamen aan de orde:

- het beleidsplan 1996-2000 (vastgesteld in december 1995)
- commercialisering
- werving bestuursleden

2. MEDEZEGGENSCHAPSRAAD

De raad bestaat uit drie leden: Lummie Fokkema (lid), Afke Hoekstra (voorzitter), Annie Joosten (secretaris).

De raad vergaderde viermaal. Daarnaast vergadert de raad ook regelmatig met de directeur.

Als belangrijkste onderwerpen kwamen aan de orde:

organisatiestructuur, sollicitatieprocedure, vakantie-regeling, werkplan MR, beleidsplan, commercialisering, tijdschrijven, personeelszaken, Arbo-wet/Arbo-Ned, begroting 1996 en afrekening 1995.

Voor het merendeel van deze onderwerpen werd advies/instemming gevraagd. Na peiling bij de medewerkers, in de wandelgangen of via een medewerkersbijeenkomst werden de adviezen geformuleerd en aan directie en bestuur toegezonden.

3. PERSONEEL

Op de volgende bladzijde vindt u het overzicht van de personeelssamenstelling van Kunstwerk per 31 december 1995.

PERSONEELSSAMENSTELLING PER 31 DECEMBER 1995

René Douma directeur (100 %)

Afdeling AK:

Hans Brans dramaturg (50 %)
Wouter Daane consulent drama (95 %)
Hilde Mulder consulent drama (100 %)
Sjoerd van der Veen consulent muziek (50 %)
Immie Klaver consulent muziek (50 %)
Hanneke Luit consulent dans (50 %)

Afdeling KV:

Ferry van den Brûle coördinator (30 %)
Elly van den Brand consulent dramatische en literaire vorming (50 %)
Lambert Fortuin consulent literaire vorming (50 %)
Janny Kok consulent muzikale vorming (50 %)
Hiltje Koopmans consulent beeldende vorming (50 %)
Bob Maas consulent dramatische vorming (50 %)
Jenny Nijkamp consulent dansante vorming (70 %)
Kees van Straten consulent muzikale vorming (50 %)
Hellen Zeeders consulent beeldende vorming (50 %)

Afdeling Bemiddeling:

Margaretha Cats consulent bemiddeling/activiteiten (100 %)
Lummie Fokkema consulent bemiddeling/activiteiten (60 %)
Metsje Gerlsma consulent bemiddeling/activiteiten (100 %)
Afke Hoekstra documentalist (100 %)
Arjen Kooyman technisch artistiek medewerker (42.11 %)
Huub Mous consulent beeldende kunst (100 %)
Jacqueline Nipperus consulent bemiddeling/activiteiten (67.5 %)

Afdeling Ondersteuning:

Jikkie Cats secretariaatsmedewerker (60 %)
Jelly de Groot huishoudelijk medewerker (37.5 %)
Janet Jansma* administratief medewerker (100 %)
Annie Joosten secretariaatsmedewerker (100 %)
Akke Kooistra secretariaatsmedewerker (80 %)
Sytse van de Molen secretariaatsmedewerker (100 %)
Eelco Salverda publiciteitsmedewerker (20 %)

Banenpoolers:

Sjouke Nauta consulent Popmuziek (Friesland Pop)
Gosse Venema conciërge
Zwanny Wouda secretariaat SAKO/SAMO (vanaf oktober '95)

* Janet Jansma ondersteunt de administrateur Dick Andringa, die de administratie uitvoert van Keunstwurk en de AFUK. Dick Andringa is in dienst bij de AFUK.

Mutaties: Hiltje Koopmans is per 1 april benoemd als consulent beeldende vorming ter vervanging van Dicky Buwalda.

Per 15 maart werd Ferry van den Brûle voor de periode van een jaar aangesteld als coördinator van de afdeling KV.

Eelco Salverda is per 1 oktober aangesteld als publiciteitsmedewerker.

De taakomvang van Akke Kooistra is met 12 uren uitgebreid. Deze uitbreiding van het secretariaat was nodig i.v.m. de administratie voor de commercialisering en de vermeerdering van de werkzaamheden met betrekking tot de budgetfinanciering.

4. SAMENWERKING

Keunstwurk heeft in 1995 met de volgende instellingen samengewerkt:

AFûK, Leeuwarden
Begeleidings Orgaan Friesland (BOF), Drachten
Boun fan Fryske Toanielselskippen (BFT)
Centrale Bibliotheekdienst Friesland (CBD), Leeuwarden
Centrum voor Kunst en Cultuur, Groningen
Christelijke Hogeschool Noord-Nederland (CHN), Leeuwarden
CIOS, Heerenveen
District Noord van de Federatie voor Folkloristische Groepen
Fries Centrum Amateurtoaniel/Amateurtoanielskoalle (FCAA)
Frysk Letterkundich Museum en Dokumintaesjesintrum, Leeuwarden
Frysk Folksdûns Sintrum, Leeuwarden
Gemeenschappelijk Centrum voor Onderwijsbegeleiding (GCO), Leeuwarden
Instituut voor Kunst en Cultuur Drenthe, Assen
It Frysk Amateurtoaniel (IFAT)
Landelijk Ondersteuningsinstituut voor Kunstzinnige Vorming (LOKV) te Utrecht
Landelijk Centrum voor Amateurdans (LCA), Utrecht
Muziek- en dansschool Schoterwerven, Heerenveen
Nederlands Instituut voor Blaasmuziek, Utrecht
Noordelijke Hogeschool Leeuwarden (NHL), Leeuwarden
Omrop Fryslân, Leeuwarden
Road Productions, Leeuwarden
Samenwerkende Muziek Organisaties (SAMO)
Samenwerkende Koren Organisaties (SAKO)
Sportfederatie Friesland
Stichting Beeldende Kunst, Leeuwarden
Stichting tot Ondersteuning van het Amateurtheater (NCA), Amersfoort
Stichting It Fryske Boek, Leeuwarden
Stichting Tryater, Leeuwarden
Stichting Dorpshuizen Friesland
Stichting Friesland Pop, Leeuwarden
Stichting Centrum voor Muziek Friesland, Leeuwarden
Stichting Samenwerkende Nederlandse Korenorganisaties (SNK), Utrecht
Stifting Utjouwerij Frysk Toaniel(StUFT)
Stifting Stimulearring Fryske Toanielskriuwerij (SSFT)
Vereniging van Instituten voor Kunstzinnige Vorming Friesland (VIKVF)
diverse culturele centra
diverse musea

IX. FINANCIEN

Voor de financiën verwijzen wij u naar het financieel jaarverslag 1995, dat in juni 1996 is gepubliceerd.

X. CONCLUSIES

Achteraf kan 1995 worden benoemd als het jaar waarin de reorganisatieproblemen definitief zijn opgelost en er met voortvarendheid aan de toekomst is gewerkt.

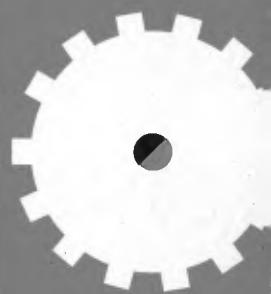
Keunswurk is een volledige projectorganisatie geworden die werkt binnen het met de provincie afgesproken budgetfinancieringssysteem.

In dit jaar is de discussie over het beleidsplan voor de periode 1996-2000 afgerond. Keunswurk kan zich nu volledig gaan richten op het bereiken van de gestelde doelen.

In 1995 zijn de eerste schreden gezet op het gebied van de commercialisering. Na een voorzichtige marktverkenning zijn er een aantal projecten uitgevoerd die positief zijn verlopen. In een tweejarige proefperiode zal worden onderzocht of er definitief ingezet zal gaan worden op het ontwikkelen van commerciële produkten met als doel het vergroten van de inkomsten van Keunswurk om meer projecten te kunnen organiseren.

In 1996 zullen deze activiteiten ondergebracht worden in een aparte stichting.

De telefonische dienstverlening en de structurele aandacht voor externe communicatie heeft tot nu geen prioriteit gekregen. Dit gaat met ingang van 1996 veranderen. Er zal een aparte telefoniste/receptioniste worden aangesteld, er komt een Keunswurk-ontvangst balie en er is inmiddels iemand aangesteld voor het verzorgen van de publiciteit en het coördineren van de vormgeving.

•
Postbus 1288
8900 CG Ljouwert/Leeuwarden

•
Tillefoan/Telefoon 058-213 46 15
Faks/Fax 058-213 46 85

•
Besykadres/Bezoekadres
Fryslân hûs
Achter de hoven 23
8933 AG Ljouwert/Leeuwarden
•